

URZĄD STATYSTYCZNY W POZNANIU
STATISTICAL OFFICE IN POZNAŃ

**BUDŻETY JEDNOSTEK
SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM
W 2012 R.**

*BUDGETS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES
IN WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP IN 2012*

Informacje i opracowania statystyczne
Statistical information and elaborations

POZNAŃ, $\frac{\text{WRZESIEŃ}}{\text{SEPTEMBER}}$ 2013

KOMITET REDAKCYJNY *EDITORIAL BOARD*
URZĘDU STATYSTYCZNEGO W POZNANIU *OF STATISTICAL OFFICE IN POZNAŃ*

Przewodniczący *President*

Jacek Kowalewski

Redaktor główny *Editor in chief*

Tomasz Klimanek

Członkowie *Members*

Danuta Brzozowska, Małgorzata Gniot, Piotr Jastrzębski, Jolanta Konieczna, Ewa Kowalka,
Kazimierz Kruszka, Arleta Olbrot-Brzezińska, Artur Owczarkowski, Dorota Stachowiak

Sekretarz *Secretary*

Emilia Bogacka

Publikacja przygotowana w Dziale Opracowań *Publication was prepared in Division of Aggregate*
Zbiorczych Wielkopolskiego Ośrodka Badań *Studies in Regional Surveys Centre of Wielkopolska*
Regionalnych przez Zespół w składzie: *by group consisting of:*

Agnieszka Bieniek, Emilia Bogacka, Hanna Cieślińska, Ewa Filipczuk, Marta Kowalczyk,
Ewa Kowalka, Katarzyna Piętań, Maciej Pilarski, Leszek Siwka, Ewelina Żelobowska

ISSN 2084–025X

URZĄD STATYSTYCZNY W POZNANIU
STATISTICAL OFFICE IN POZNAŃ

ul. Jana H. Dąbrowskiego 79, 60-959 POZNAŃ

Kontakt: tel. 61 27 98 200;

Contact fax 61 27 98 100

e-mail: SekretariatUSPOZ@stat.gov.pl

Adres w Internecie: <http://www.stat.gov.pl/poznan>

Internet address

Cena 18,00 zł

Price

PRZEDMOWA

Publikacja *Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie wielkopolskim w 2012 r.* zawiera szeroki zestaw informacji o dochodach i wydatkach gmin, powiatów i miast na prawach powiatu oraz o budżecie województwa. Przygotowano ją w wersji elektronicznej, a dla ułatwienia Czytelnikom prowadzenia własnych obliczeń i analiz tablice sporządzono w formacie XLS.

Ujęte w tablicach wyniki pokazują wielkość i strukturę budżetów oraz ich zróżnicowanie wynikające z odmiennego podziału zadań realizowanych na różnych szczeblach samorządu terytorialnego. Dane o dochodach i wydatkach budżetów są prezentowane w wartościach bezwzględnych i w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Część tabelaryczną opracowania otwierają tablice przeglądowe zawierające wybrane dane o budżetach jednostek samorządu terytorialnego województwa wielkopolskiego w roku 2012. Informacje o województwie ukazano na tle wielkości krajowych oraz w odniesieniu do innych województw. Podstawowe dane dla województwa przedstawiono w ujęciu retrospektywnym, pozwalającym na śledzenie zmian od 2005 r., a na poziomie gmin, powiatów i miast na prawach powiatu zaprezentowano dynamikę zmian w stosunku do poprzedniego roku. W tej części opracowania dokonano ponadto uszeregowania jednostek samorządu terytorialnego ze względu na wybrane cechy. Bardziej szczegółowe dane o dochodach i wydatkach budżetowych znajdują się w tablicach opracowanych osobno dla każdej kategorii jednostek samorządu terytorialnego.

Dopełnieniem części tabelarycznej jest komentarz stanowiący syntezę wyników zebranych i uporządkowanych w tablicach. Całość opracowania wzbogaca graficzna ilustracja niektórych cech i zjawisk oraz dostrzeżonych prawidłowości i tendencji.

Polecając uwadze Państwa publikację *Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie wielkopolskim w 2012 r.*, mam nadzieję, że spełni ona oczekiwania Czytelników i zachęci do dalszej analizy tej tematyki.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Poznaniu

dr Jacek Kowalewski

Poznań, wrzesień 2013 r.

PREFACE

The present publication entitled Budgets of local self-government entities in Wielkopolskie Voivodship in 2012 provides a wide range of information about revenue and spending of local government at different administrative levels, i.e. gminas, powiats and cities with powiat status, and about the voivodship budget as a whole. The publication has been prepared in digital form and contains Excel tables that readers can use to make their own calculations and analyses.

Data presented in the tables show the size and structure of budgets and their variation resulting from different tasks assigned to local government units at different levels of the administrative division. Information about revenue and spending is presented in absolute terms and in per capita terms.

The tabulated data section begins with overview tables containing selected information about budgets of local government units in Wielkopolskie Voivodship in 2012. Information about voivodship is compared with corresponding data for the whole country and the other voivodships. Thanks to the inclusion of retrospective data about basic indicators, it is possible to track changes since 2005 for the whole voivodship; at the level of gminas, powiats and cities with powiat status, current data are compared with data for the previous year. This section of the publication also includes lists of local government units ordered by selected variables. More detailed data about budget revenue and spending can be found in tables, where information about different categories of local government units is presented separately.

Tabulated data are accompanied by commentary providing a synthetic overview of the results collected and ordered in the tables. The publication is enhanced by the presence of charts and diagrams, which illustrate some variables and phenomena and help to identify trends and patterns.

I recommend the present publication entitled Budgets of local self-government entities in Wielkopolskie Voivodship in 2012 in the hope that it will meet readers' expectations and encourage them to explore the topic further.

*Director
of Statistical Office in Poznań*

Jacek Kowalewski, PhD

Poznań, September 2013

SPIS TREŚCI

	<u>Str.</u>
Przedmowa.....	3
Znaki umowne. Ważniejsze skróty	11
Uwagi ogólne.....	12
Wyniki badań – synteza.....	16

TABLICE

TABLICE PRZEGLĄDOWE

	<u>Tabl.</u>
Budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa wielkopolskiego w 2012 r.	I
Budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa wielkopolskiego w latach 2005–2012	II
Budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa wielkopolskiego na tle kraju w 2012 r.	III
Budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa wielkopolskiego na tle pozostałych województw w 2012 r.	IV
Uszeregowanie gmin województwa wielkopolskiego według wybranych składników ich budżetów w 2012 r.	V
Uszeregowanie powiatów województwa wielkopolskiego według wybranych składników ich budżetów w 2012 r.	VI
Uszeregowanie miast na prawach powiatu województwa wielkopolskiego według wybranych składników ich budżetów w 2012 r.	VII
Dochody i wydatki budżetów gmin województwa wielkopolskiego w 2012 r. (2011=100)	VIII
Dochody i wydatki budżetów powiatów województwa wielkopolskiego w 2012 r. (2011=100)	IX
Dochody i wydatki budżetów miast na prawach powiatu województwa wielkopolskiego w 2012 r. (2011=100)	X

BUDŻETY GMIN

Dochody budżetów gmin według rodzajów w 2012 r.	1
Dochody własne budżetów gmin w 2012 r.	2
Dochody budżetów gmin według działów w 2012 r.	3
Wydatki budżetów gmin według rodzajów w 2012 r.	4
Wydatki budżetów gmin według działów w 2012 r.	5
Wydatki budżetów gmin na inwestycje według działów w 2012 r.	6
Wydatki budżetów gmin na oświatę i wychowanie w 2012 r.	7
Wydatki budżetów gmin na ochronę zdrowia, pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej w 2012 r.	8
Wydatki budżetów gmin na transport i łączność w 2012 r.	9
Wydatki budżetów gmin na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w 2012 r.	10
Dochody i wydatki budżetów gmin uzyskane i poniesione na usuwanie skutków klęsk żywiolowych w 2012 r.	11
Wynik finansowy budżetów gmin w 2012 r.	12
Dochody i wydatki budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2012 r.	13

BUDŻETY POWIATÓW

Tabl.

Dochody budżetów powiatów według rodzajów w 2012 r.	14
Dochody własne budżetów powiatów w 2012 r.	15
Dochody budżetów powiatów według działów w 2012 r.	16
Wydatki budżetów powiatów według rodzajów w 2012 r.	17
Wydatki budżetów powiatów według działów w 2012 r.	18
Wydatki budżetów powiatów na inwestycje według działów w 2012 r.	19
Wydatki budżetów powiatów na oświatę i wychowanie w 2012 r.	20
Wydatki budżetów powiatów na ochronę zdrowia, pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej w 2012 r.	21
Wynik finansowy budżetów powiatów w 2012 r.	22
Dochody i wydatki budżetów powiatów na 1 mieszkańca w 2012 r.	23

BUDŻETY MIAST NA PRAWACH POWIATU

Dochody budżetów miast na prawach powiatu według rodzajów w 2012 r.	24
Dochody własne budżetów miast na prawach powiatu w 2012 r.	25
Dochody budżetów miast na prawach powiatu według działów w 2012 r.	26
Wydatki budżetów miast na prawach powiatu według rodzajów w 2012 r.	27
Wydatki budżetów miast na prawach powiatu według działów w 2012 r.	28
Wydatki budżetów miast na prawach powiatu na inwestycje według działów w 2012 r.	29
Wydatki budżetów miast na prawach powiatu na oświatę i wychowanie w 2012 r.	30
Wydatki budżetów miast na prawach powiatu na ochronę zdrowia, pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej w 2012 r.	31
Wydatki budżetów miast na prawach powiatu na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2012 r.	32
Wynik finansowy budżetów miast na prawach powiatu w 2012 r.	33
Dochody i wydatki budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2012 r.	34

BUDŻET WOJEWÓDZTWA

Dochody budżetu województwa według rodzajów w 2012 r.	35
Dochody własne budżetu województwa w 2012 r.	36
Dochody budżetu województwa według działów w 2012 r.	37
Wydatki budżetu województwa według rodzajów w 2012 r.	38
Wydatki budżetu województwa według działów w 2012 r.	39
Wydatki majątkowe budżetu województwa według działów w 2012 r.	40
Wydatki budżetu województwa na transport i łączność w 2012 r.	41
Wydatki budżetu województwa na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2012 r.	42
Wynik finansowy budżetu województwa w 2012 r.	43
Dochody i wydatki budżetu województwa na 1 mieszkańca w 2012 r.	44

SPIS WYKRESÓW

	<u>Str.</u>
1. Podział terytorialny województwa wielkopolskiego	24
2. Struktura dochodów w budżecie samorządu terytorialnego w województwie wielkopolskim według grup jednostek w latach 2010–2012	25
3. Struktura wydatków w budżecie samorządu terytorialnego w województwie wielkopolskim według grup jednostek w latach 2010–2012	25
4. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego w latach 2005–2012 (rok poprzedni=100)	26
5. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego w latach 2005–2012 (rok poprzedni=100)	26
6. Struktura dochodów budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów w 2012 r.	27
7. Struktura wydatków budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów w 2012 r.	27
8. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według wybranych działań w % wydatków ogółem w 2012 r.	28
9. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca w latach 2010–2012	28
10. Wynik finansowy budżetów jednostek samorządu terytorialnego w latach 2010–2012	29
11. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca według województw w 2012 r.	29
12. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca według województw w 2012 r.	30
13. Dochody i wydatki budżetów gmin według typu gminy (2010–2012)	30
14. Dochody i wydatki budżetów gmin na 1 mieszkańca według typu gminy (2010–2012)	31
15. Struktura wydatków budżetów gmin według rodzajów w 2012 r.	31
16. Wydatki budżetów gmin na oświatę i wychowanie w latach 2005–2012 (rok poprzedni=100) ..	32
17. Wydatki budżetów gmin na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej w latach 2005–2012 (rok poprzedni=100)	32
18. Wydatki budżetów gmin na transport i łączność w latach 2005–2012 (rok poprzedni=100) ...	33
19. Wydatki budżetów gmin na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w latach 2005–2012 (rok poprzedni=100)	33
20. Dochody budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2012 r.	34
21. Wydatki budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2012 r.	35
22. Wynik finansowy budżetów gmin w latach 2011 i 2012	36
23. Struktura dochodów budżetów powiatów według rodzajów w 2012 r.	37
24. Struktura wydatków budżetów powiatów według rodzajów w 2012 r.	38
25. Struktura wydatków budżetów powiatów według działań w 2012 r.	39
26. Zmiany w dochodach i wydatkach budżetów powiatów w 2012 r.	39
27. Wydatki budżetów powiatów na oświatę i wychowanie w % wydatków ogółem (2011, 2012) ..	40
28. Wydatki budżetów powiatów na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej w % wydatków ogółem (2011, 2012)	40
29. Dochody, wydatki i wynik finansowy budżetów powiatów oraz miast na prawach powiatu w 2012 r.	41
30. Struktura dochodów budżetów miast na prawach powiatu w 2012 r.	42
31. Struktura wydatków budżetów miast na prawach powiatu według rodzajów w 2012 r.	43
32. Struktura wydatków budżetów miast na prawach powiatu według działań w 2012 r.	43

CONTENTS

	<u>Page</u>
Preface	4
Symbols. Major abbreviations	11
General notes	14
Results of surveys – synthesis	16

TABLES

REVIEW TABLES

	<u>Table</u>
<i>Budgets of local self-government entities of Wielkopolskie Voivodship in 2012</i>	I
<i>Budgets of local self-government entities of Wielkopolskie Voivodship in 2005–2012</i>	II
<i>Budgets of local self-government entities of Wielkopolskie Voivodship against the background of Poland in 2012</i>	III
<i>Budgets of local self-government entities of Wielkopolskie Voivodship against the background of other voivodships in 2012</i>	IV
<i>Arrangement of gminas of Wielkopolskie Voivodship by selected components of their budgets in 2012</i>	V
<i>Arrangement of powiats of Wielkopolskie Voivodship by selected components of their budgets in 2012</i>	VI
<i>Arrangement of cities with powiat status of Wielkopolskie Voivodship by selected components of their budgets in 2012</i>	VII
<i>Revenue and expenditure of gminas budgets of Wielkopolskie Voivodship in 2012 (2011=100)</i>	VIII
<i>Revenue and expenditure of powiats budgets of Wielkopolskie Voivodship in 2012 (2011=100)</i>	IX
<i>Revenue and expenditure of cities with powiat status budgets of Wielkopolskie Voivodship in 2012 (2011=100)</i>	X

GMINAS BUDGETS

<i>Revenue of gminas budgets by types in 2012</i>	1
<i>Own revenue of gminas budgets in 2012</i>	2
<i>Revenue of gminas budgets by divisions in 2012</i>	3
<i>Expenditure of gminas budgets by types in 2012</i>	4
<i>Expenditure of gminas budgets by divisions in 2012</i>	5
<i>Expenditure of gminas budgets on investments by divisions in 2012</i>	6
<i>Expenditure of gminas budgets on education in 2012</i>	7
<i>Expenditure of gminas budgets on health care, social assistance and other tasks in sphere of social policy in 2012</i>	8
<i>Expenditure of gminas budgets on transport and communication in 2012</i>	9
<i>Expenditure of gminas budgets on municipal economy and environmental protection in 2012</i>	10
<i>Revenue and expenditure of gminas budgets received and incurred for the removal of the effects of natural disasters in 2012</i>	11
<i>Financial result of gminas budgets in 2012</i>	12
<i>Revenue and expenditure of gminas budgets per capita in 2012</i>	13

POWIATS BUDGETS

<i>Revenue of powiats budgets by types in 2012</i>	14
<i>Own revenue of powiats budgets in 2012</i>	15
<i>Revenue of powiats budgets by divisions in 2012</i>	16
<i>Expenditure of powiats budgets by types in 2012</i>	17
<i>Expenditure of powiats budgets by divisions in 2012</i>	18
<i>Expenditure of powiats budgets on investments by divisions in 2012</i>	19
<i>Expenditure of powiats budgets on education in 2012</i>	20
<i>Expenditure of powiats budgets on health care, social assistance and other tasks in sphere of social policy in 2012</i>	21
<i>Financial result of powiats budgets in 2012</i>	22
<i>Revenue and expenditure of powiats budgets per capita in 2012</i>	23

CITIES WITH POWIAT STATUS BUDGETS

<i>Revenue of cities with powiat status budgets by types in 2012</i>	24
<i>Own revenue of cities with powiat status budgets in 2012</i>	25
<i>Revenue of cities with powiat status budgets by divisions in 2012</i>	26
<i>Expenditure of cities with powiat status budgets by types in 2012</i>	27
<i>Expenditure of cities with powiat status budgets by divisions in 2012</i>	28
<i>Expenditure of cities with powiat status budgets on investments by divisions in 2012</i>	29
<i>Expenditure of cities with powiat status budgets on education in 2012</i>	30
<i>Expenditure of cities with powiat status budgets on health care, social assistance and other tasks in sphere of social policy in 2012</i>	31
<i>Expenditure of cities with powiat status budgets on culture and national heritage in 2012</i>	32
<i>Financial result of cities with powiat status budgets in 2012</i>	33
<i>Revenue and expenditure of cities with powiat status budgets per capita in 2012</i>	34

VOIVODSHIP BUDGET

<i>Revenue of voivodship budget by types in 2012</i>	35
<i>Own revenue of voivodship budget in 2012</i>	36
<i>Revenue of voivodship budget by divisions in 2012</i>	37
<i>Expenditure of voivodship budget by types in 2012</i>	38
<i>Expenditure of voivodship budget by divisions in 2012</i>	39
<i>Property expenditure of voivodship budget by divisions in 2012</i>	40
<i>Expenditure of voivodship budget on transport and communication in 2012</i>	41
<i>Expenditure of voivodship budget on culture and national heritage in 2012</i>	42
<i>Financial result of voivodship budget in 2012</i>	43
<i>Revenue and expenditure of voivodship budget per capita in 2012</i>	44

LIST OF CHARTS

	<u>Page</u>
1. Territorial division of Wielkopolskie Voivodship	24
2. Structure of revenue in the local self-government budget in Wielkopolskie Voivodship by group of entities in 2010–2012	25
3. Structure of expenditure in the local self-government budget in Wielkopolskie Voivodship by group of entities in 2010–2012	25
4. Revenue of local self-government entities budgets in 2005–2012 (previous year=100)	26
5. Expenditure of local self-government entities budgets in 2005–2012 (previous year=100)	26
6. Structure of revenue of local self-government entities budgets by types in 2012	27
7. Structure of expenditure of local self-government entities budgets by types in 2012	27
8. Expenditure of local self-government entities budgets by selected divisions in % of total expenditure in 2012	28
9. Revenue and expenditure of local self-government entities budgets per capita in 2010–2012	28
10. Financial result of local self-government entities budgets in 2010–2012	29
11. Revenue of local self-government entities budgets per capita by voivodships in 2012	29
12. Expenditure of local self-government entities budgets per capita by voivodships in 2012	30
13. Revenue and expenditure of gminas budgets by type of gmina (2010–2012)	30
14. Revenue and expenditure of gminas budgets per capita by type of gmina (2010–2012)	31
15. Structure of expenditure of gminas budgets by types in 2012	31
16. Expenditure of gminas budgets on education in 2005–2012 (previous year=100)	32
17. Expenditure of gminas budgets on social assistance and other tasks in sphere of social policy in 2005–2012 (previous year=100)	32
18. Expenditure of gminas budgets on transport and communication in 2005–2012 (previous year=100)	33
19. Expenditure of gminas budgets on municipal economy and environmental protection in 2005–2012 (previous year=100)	33
20. Revenue of gminas budgets per capita in 2012	34
21. Expenditure of gminas budgets per capita in 2012	35
22. Financial result of gminas budgets in 2011 and 2012	36
23. Structure of revenue of powiats budgets by types in 2012	37
24. Structure of expenditure of powiats budgets by types in 2012	38
25. Structure of expenditure of powiats budgets by divisions in 2012	39
26. Changes in revenue and expenditure of powiats budgets in 2012	39
27. Expenditure of powiats budgets on education in % of total expenditure (2011, 2012)	40
28. Expenditure of powiats budgets on social assistance and other tasks in sphere of social policy in % of total expenditure (2011, 2012)	40
29. Revenue, expenditure and financial result of powiats budgets and cities with powiat status budgets in 2012	41
30. Structure of revenue of cities with powiat status budgets by types in 2012	42
31. Structure of expenditure of cities with powiat status budgets by types in 2012	43
32. Structure of expenditure of cities with powiat status budgets by divisions in 2012	43

ZNAKI UMOWNE   *SYMBOLS*

Kreska (–)	–	zjawisko nie występuje. <i>magnitude zero.</i>
Zero (0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;</i>
(0,0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka (.)	–	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak (x)	–	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
„W tym” “Of which”	–	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy ogólnej. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>

WAŻNIEJSZE SKRÓTY   *MAJOR ABBREVIATIONS*

tys. =	tysiąc	cd. =	ciąg dalszy
<i>thous.</i>	<i>thousand</i>	<i>cont.</i>	<i>continued</i>
mln =	milion	dok. =	dokończenie
<i>mln</i>	<i>million</i>	<i>cont.</i>	<i>continued</i>
zł =	złoty	nr (Nr) =	numer
<i>zl</i>	<i>zloty</i>	<i>No.</i>	<i>number</i>
tabl. =	tablica	poz. =	pozycja
	<i>table</i>		<i>item</i>
r. =	rok	Dz. U. =	Dziennik Ustaw
	<i>year</i>		<i>Journal of Laws</i>
p.proc. =	punkt procentowy		
	<i>percentage point</i>		

UWAGI OGÓLNE

1. Przez gospodarkę finansową jednostek samorządu terytorialnego rozumie się procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: pobieranie i gromadzenie dochodów, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie deficytu, zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi i zarządzanie długiem publicznym, a także rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów, województwa).

3. Podstawą prawną określającą procesy związane z gromadzeniem i rozdysponowaniem środków publicznych była do 2009 r. ustawa z dnia 30 VI 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późniejszymi zmianami), a od 2010 r. jest nią ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 i 1241 z późniejszymi zmianami). W odniesieniu do gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego taką podstawą są również: ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (jednolity tekst Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami), ustawy z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym i o samorządzie województwa (jednolite teksty Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1590 i 1592 z późniejszymi zmianami) i ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 203, poz. 1966 z późniejszymi zmianami).

4. Dochody i wydatki budżetów gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województwa uchwalane są przez właściwe rady na okres roku kalendarzowego, w terminach i na zasadach określonych w ustawach o samorządzie terytorialnym.

5. Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej.

6. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych, tj. na działy – określające rodzaj działalności oraz paragrafy – określające rodzaj dochodu lub wydatku; prezentowane dane w podziale na działy i paragrafy opracowano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 38, poz. 207 z późniejszymi zmianami).

7. Na dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

1) dochody własne, tj.:

- a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
- b) wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek leśny, podatek od środków transportu, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową, opłata eksploatacyjna, opłata targowa,

c) dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze,

d) środki na dofinansowanie własnych zadań z innych źródeł;

2) dotacje:

a) z budżetu państwa m.in. na zadania z zakresu: administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,

b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, płatności z budżetu środków europejskich (paragrafy 200, 620 według szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r., Dz. U. Nr 38, poz. 207),

c) otrzymane z funduszy celowych,

d) pozostałe dotacje;

3) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

8. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:

– wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),

– wydatki na zakup materiałów i usług,

– dotacje dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,

– wydatki na obsługę długu,

– wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.

9. Publikacja została opracowana w Urzędzie Statystycznym w Poznaniu na podstawie sprawozdawczości budżetowej Ministerstwa Finansów.

10. Przy przeliczaniu dochodów i wydatków na 1 mieszkańca przyjęto liczbę ludności według faktycznego miejsca zamieszkania w dniu 30 VI.

11. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

12. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

GENERAL NOTES

- 1. Financial management of local self-government entities is understood as processes connected with the accumulation and allocation of public funds, particularly: the collection and accumulation of revenue, spending public funds, deficit financing, committing funds as well as the management of public funds and public debt as well as settlements with the European Union budget.*
- 2. The presented data include information concerning the budgets of local self-government entities (i.e., of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship).*
- 3. The legal basis defining the processes connected with the accumulation and allocation of public funds until 2009 provided the Law on Public Finances, dated 30 VI 2005 (Journal of Laws No. 249, item 2104 with later amendments), and since 2010 the Law on Public Finances, dated 27 VIII 2009 and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws No. 157, item 1240 and 1241 with later amendments). The legal basis for the financial management of local self-government entities is the Law on Gmina Self-government, dated 8 III 1990 (uniform text Journal of Laws of 2001 No. 142, item 1591 with later amendments), the Law on Powiat Self-government, and the Law on Voivodship Self-government, dated 5 VI 1998 (uniform text Journal of Laws of 2001 No. 142, items 1590 and 1592 with later amendments) as well as the Law on Incomes of Local Self-government Entities, dated 13 XI 2003 (Journal of Laws No. 203, item 1966 with later amendments).*
- 4. Revenue and expenditure of budgets of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship are passed by the appropriate councils for a period of one calendar year, within periods and on the basis of principles defined in the Law on Local Self-government.*
- 5. City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat. Therefore in tables concerning revenue and expenditure of gminas, data for cities with powiat status include revenue of gminas as well as powiats and expenditure of both gmina and powiat are given jointly.*
- 6. Revenue and expenditure of the budgets of local self-government entities are grouped in accordance with the provisions set forth in the Act on Public Finances, i.e. they are grouped into division – defining types of activity, and into paragraphs – defining types of revenue or expenditure; the presented data, divided into divisions and paragraphs, were compiled in accordance with the decree of the Minister of Finance, dated 2 III 2010 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenues and Expenditures, and Funds from Foreign Resources (Journal of Laws No. 38, item 207 with later amendments).*
- 7. Budget revenue of local self-government entities comprise:*
  - 1) own revenue, i.e.:*
    - a) revenue from shares in receipts from corporate and personal income taxes,*
    - b) receipts from charges and taxes established and collected on the basis of separate acts, including the tax on real estate, the agricultural tax, forest tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, and receipts arising from the Financial Statute, the Service Law and the Marketplace Law,*
    - c) revenue from property, i.e. income from renting and leasing as well as agreements with a similar character,*
    - d) funds for the additional own tasks from other sources;*

2) allocations:

- a) from the state budget, i.a. for: government administration-related tasks, own tasks, tasks realized on the basis of agreements with bodies of the government administration,
- b) provided under the programmes financed with European funds and other foreign funds that are not reimbursable, and payments from the European funds budget (paragraphs 200, 620 of the detailed classification of income, expenses, revenues and expenditures, and funds from foreign sources, in force on the basis of the decree of the Minister of Finance dated 2 III 2010, Journal of Laws No. 38, item 207),
- c) from appropriated funds,
- d) other allocations;

3) general subsidy from the state budget, comprising: equalisation, educational, compensating, balancing, and regional parts.

8. Expenditures of local self-government entities budgets are divided into: property-related (including investment-related) and current expenditures, such as:

- expenditures on wages and salaries (including derivatives),
- expenditures on the purchase of materials and services,
- allocations for organizational and legal units operating within local self-government entities budgets,
- expenditures on debt servicing,
- expenditures related to granting endorsements and guarantees.

9. Publication was prepared in the Statistical Office in Poznań on the basis of financial reports of the Ministry of Finance.

10. When computing per capita revenue and expenditure, the population on 30 VI was adopted.

11. Due to the electronic mode of data processing, in some cases sums of components can differ from the amount given in the “total” field.

12. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA

Budżety jednostek samorządu terytorialnego

W 2012 r. w województwie wielkopolskim łączne **dochody jednostek samorządu terytorialnego** wyniosły 15040,0 mln zł i były o 4,1% wyższe od uzyskanych w 2011 r. *W kraju dochody ogółem zwiększyły się w skali roku o 3,6%*. Dochody jednostek samorządu terytorialnego województwa stanowiły 8,5% zagregowanych dochodów wszystkich jednostek samorządu terytorialnego w kraju.

Ponad połowę dochodów ogółem jednostek samorządu terytorialnego w 2012 r. zrealizowały gminy (52,1% wobec 51,7% w 2011 r.). W strukturze dochodów budżetowych wzrósł także udział budżetów miast na prawach powiatu (z 24,4% w 2011 r. do 25,7% w 2012 r.), przy jednoczesnym spadku udziału budżetu samorządu województwa (z 8,6% do 7,3%) oraz budżetów powiatów (z 15,3% do 14,8%).

W 2012 r. jednostki samorządu terytorialnego w województwie wielkopolskim uzyskały łącznie **dochody własne** w kwocie 7611,1 mln zł (tj. o 3,6% wyższe niż przed rokiem; *w kraju o 4,1% wyższe*), które stanowiły 50,6% dochodów ogółem.

W strukturze dochodów własnych największy udział w 2012 r. miały m.in. wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych (35,7% wobec 35,2% przed rokiem), podatek od nieruchomości (21,9% wobec 21,0%) i wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych (7,2% wobec 8,7%).

Wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych zmniejszyły się w stosunku do 2011 r. o 14,1% (w 2011 r. były one o 3,4% większe niż w 2010 r.). *W kraju odnotowano spadek wpływów z podatku od osób prawnych o 1,1%*. Dochody z podatku od nieruchomości wzrosły natomiast o 8,1% (w 2011 r. wzrost o 7,2%). *W kraju wykonanie dochodów z tego tytułu było wyższe o 8,3%*. W mniejszym stopniu zwiększyły się wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych (o 4,9%; o 10,1% w 2011 r.), *podczas gdy w kraju odnotowano wzrost o 4,7%*.

Jednostkom samorządu terytorialnego przekazano środki z tytułu **subwencji ogólnej** z budżetu państwa w kwocie 4400,0 mln zł (29,3% dochodów ogółem), czyli o 5,3% wyższe niż w 2011 r. oraz **dotacje** – 3028,9 mln zł (tj. 20,1%), czyli o 3,9% wyższe niż przed rokiem. *W kraju subwencja ogólna wzrosła o 4,8%, a dotacje o 0,9%*. W skali roku udział subwencji w strukturze dochodów ogółem zwiększył się o 0,4 p.proc., a udział dotacji zmalał o 0,1 p.proc.

Wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego w województwie wielkopolskim w 2012 r. były niższe o 3,4% w porównaniu z wydatkami zrealizowanymi w 2011 r. i wyniosły 15167,0 mln zł. *W kraju wydatki ogółem w skali roku zmalały w mniejszym stopniu (o 0,6%)*. Zagregowane wydatki jednostek samorządu terytorialnego województwa stanowiły 8,4% łącznych wydatków wszystkich jednostek samorządu terytorialnego w kraju.

W strukturze wydatków ogółem największy udział w 2012 r. miały wydatki budżetów gmin (52,0% wobec 50,1% w 2011 r.). Zmniejszył się natomiast udział wydatków samorządu województwa (z 8,6% w 2011 r. do 7,5% w 2012 r.), miast na prawach powiatu (z 26,6% do 26,0%) oraz powiatów (z 14,6% do 14,5%).

Zmniejszyły się wydatki wszystkich budżetów jednostek samorządu terytorialnego, z wyjątkiem budżetów gminnych, gdzie odnotowano nieznaczny wzrost (o 0,2%) w stosunku do 2011 r. Najbardziej zmalały wydatki w budżecie województwa (o 16,0%), a wydatki budżetów miast na prawach powiatów i powiatów spadły odpowiednio o 5,8% i 4,2%.

Głównym obciążeniem budżetów jednostek samorządu lokalnego są **wydatki bieżące**. W 2012 r. osiągnęły one kwotę 12361,9 mln zł i stanowiły 81,5% wydatków ogółem. W skali roku łączne wydatki bieżące wzrosły o 4,7% (*w kraju o 4,1%*), czyli mniej niż w roku poprzednim (o 5,0%; *w kraju o 4,2%*).

Na **wydatki majątkowe** jednostki samorządu terytorialnego w 2012 r. przeznaczyły 2805,1 mln zł, tj. o 28,2% mniej niż w 2011 r. (*w kraju mniej o 16,1%*). Największy udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem zaobserwowano w samorządzie województwa (36,0% wobec 46,6% w 2011 r.), a najmniejszy w powiatach (12,0% wobec 18,1%). Udział zagregowanych wydatków majątkowych jednostek samorządu terytorialnego ukształtował się na poziomie 18,5%, tj. niższym od osiągniętego w 2011 r. (24,9%).

W 2012 r. w województwie wielkopolskim budżety jednostek samorządu terytorialnego zamknęły się zbiorczo **deficytem** w wysokości 127,0 mln zł, który był jednak mniejszy niż w 2011 r., kiedy poziom wydatkowanych środków przekroczył uzyskane dochody o 1264,4 mln zł. Największy łączny deficyt w 2012 r. odnotowano w budżetach miast na prawach powiatu (68,2 mln zł), a najmniejszy w budżecie samorządu województwa (36,4 mln zł). Budżety powiatów zamknęły się nadwyżką w wysokości 24,9 mln zł. Kwota niedoboru w budżetach gmin stanowiła 0,6% dochodów gmin (*w kraju 0,1%*), a w miastach na prawach powiatu 1,8% (*w kraju 4,1%*). Największy udział wyniku w dochodach zanotowano w budżecie województwa (3,3%; *w kraju 3,4%*). Udział nadwyżki w budżetach powiatów wyniósł 1,1% (*w kraju 0,2%*).

W 2012 r. w województwie wielkopolskim 151 jednostek samorządu terytorialnego (na 258 łącznie) osiągnęło nadwyżkę budżetową, a w 107 odnotowano deficyt (w 2011 r. było to odpowiednio 77 i 181). Wśród tych, które wypracowały nadwyżkę budżetową, najliczniejszą grupę stanowiły jednostki o relacji nadwyżki do wykonanych dochodów poniżej 5%. Ich udział w grupie wszystkich jednostek z nadwyżką budżetową wyniósł 50,3%. Udział jednostek wykazujących nadwyżkę budżetową, która stanowiła od 5% do 10% zrealizowanych dochodów, kształtował się na poziomie 33,1%, a w przedziale powyżej 10% znajdowało się 16,6% ogółu takich jednostek. W grupie jednostek samorządu terytorialnego z deficytem budżetowym najwięcej (53,3%) było takich, gdzie stosunek deficytu do dochodów nie przekraczał 5%.

Budżety gmin

W 2012 r. w województwie wielkopolskim **łącznie dochody gmin** (bez 4 gmin mających również status miast na prawach powiatu) wyniosły 7842,2 mln zł i w porównaniu z 2011 r. były wyższe o 5,0% (*w kraju o 3,4%*). Największy udział w dochodach gmin ogółem miały dochody gmin miejsko-wiejskich (90 jednostek) – 49,3%. Dochody gmin wiejskich (117 jednostek) kształtowały się na poziomie 36,3% dochodów ogółem, a gmin miejskich (15 jednostek) – 14,4%. *W kraju największy udział odnotowano w przypadku gmin wiejskich (43,9%)*.

W 2012 r. nieco ponad połowę (50,1%) dochodów ogółem gmin stanowiły **dochody własne** (*w kraju 46,6%*), które zrealizowano w kwocie 3926,7 mln zł, tj. o 5,2% większej niż w 2011 r. (*w kraju o 5,9% większej*). W 68 gminach udział dochodów własnych był wyższy od średniej dla województwa, a najwyższy zaobserwowano w gminach: Tarnowo Podgórne (81,5%), Suchy Las (81,4%), Komorniki (78,0%) oraz Kórnik (77,7%). Najmniejszym udziałem dochodów własnych charakteryzowały się gminy: Gizałki (14,5%), Czermin (16,8%), Mycielin (16,9%) i Grodziec (18,2%).

Największą część dochodów własnych gmin stanowił podatek dochodowy od osób fizycznych (33,3%; *w kraju 33,1%*), z którego wpływy w 2012 r. wyniosły 1308,2 mln zł i były o 6,6% wyższe niż przed rokiem. W strukturze dochodów własnych gmin istotną pozycję zajmuje także podatek od nieruchomości (30,6%; *29,0% w kraju*). Dochody z tego tytułu wyniosły 1200,8 mln zł i w porównaniu z 2011 r. wzrosły o 9,0% (*w kraju o 8,6%*).

W 2012 r. zaobserwowano większe niż przed rokiem wpływy z podatku rolnego (o 40,3%), podatku leśnego (o 20,8%), podatku od środków transportowych (o 5,3%), podatku od spadków i darowizn (o 2,0%) oraz dochodów z majątku (o 13,3%). W skali roku zmniejszyły się wpływy z: podatku dochodowego od osób prawnych (o 19,0%), od działalności gospodarczej – w formie karty podatkowej (o 2,1%), podatku od czynności cywilno-prawnych (o 16,7%), opłaty skarbowej (o 4,4%), opłaty eksploatacyjnej (o 30,1%), opłaty targowej (o 3,6%) oraz pozostałych dochodów (o 2,9%).

W 2012 r. gminy województwa wielkopolskiego otrzymały z budżetu państwa **subwencję ogólną** w wysokości 2405,2 mln zł, tj. o 6,7% więcej niż w 2011 r. (*w kraju więcej o 5,9%*). Udział subwencji ogólnej w strukturze dochodów ogółem wyniósł 30,7% (*w kraju 31,4%*), z czego w gminach miejskich – 22,4%, miejsko-wiejskich – 29,9% i wiejskich – 35,0%. Główną pozycją subwencji ogólnej jest część oświatowa, która w 2012 r. stanowiła 23,7% dochodów ogółem. Największy udział subwencji ogólnej w dochodach ogółem odnotowano w gminach: Grodziec (56,4%), Szczytniki (55,9%), Grzegorzew i Chocz (55,0%).

Dochody gmin z tytułu **dotacji** w 2012 r. wyniosły 1510,3 mln zł i wzrosły w skali roku o 2,1% (*w kraju spadek o 4,6%*). Dotacje kształtowały się na poziomie 19,2% dochodów ogółem (*w kraju 22,0%*). Największy udział, tj. 60,1% ogólnej kwoty, miały dotacje z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej (907,3 mln zł).

W 2012 r. w województwie wielkopolskim **dochody ogółem na 1 mieszkańca** gmin wyniosły 2949 zł (*wobec 3022 zł w kraju*), tj. o 129 zł więcej (o 4,6%) niż przed rokiem. Natomiast **dochody własne na 1 mieszkańca** były wyższe niż w przeciętnie w kraju (1477 zł wobec 1408 zł).

W 2012 r. najwyższe dochody ogółem na 1 mieszkańca miały gminy wiejskie (3219 zł wobec 3061 zł w 2011 r.). Były one większe o 12,1% od dochodów na 1 mieszkańca gmin miejsko-wiejskich (2872 zł wobec 2745 zł przed rokiem) i o 22,1% od dochodów na 1 mieszkańca gmin miejskich (2636 zł wobec 2561 zł). Najwyższe dochody na 1 mieszkańca uzyskały gminy: Przykona (6562 zł), Tarnowo Podgórne (5968 zł), Suchy Las (5878 zł) oraz Kleczew (5523 zł). Wśród gmin miejskich najwyższe dochody na 1 mieszkańca zaobserwowano w Sulmierzycach (3359 zł), a najniższe w Słupcy (2269 zł). W grupie gmin miejsko-wiejskich najwyższe dochody uzyskała gmina Kleczew (5523 zł), zaś najniższe gmina Śrem (2372 zł). Wśród gmin wiejskich najwyższe dochody odnotowano w gminie Przykona (6562 zł), a najniższe w gminie Koło (2431 zł). Dochód na 1 mieszkańca wyższy niż przeciętny w województwie miało 127 spośród 222 gmin.

Wydatki gmin województwa wielkopolskiego (z wyłączeniem 4 gmin mających również status miast na prawach powiatu) w 2012 r. zamknęły się kwotą 7889,3 mln zł i były nieznacznie wyższe (o 0,2%) niż w 2011 r. *W kraju wydatki gmin w skali roku zmniejszyły się o 1,5%*. Największy udział w wydatkach ogółem miały wydatki gmin miejsko-wiejskich (49,5%), w dalszej kolejności były gminy wiejskie (35,7%) i gminy miejskie (14,8%). *W kraju największy udział w wydatkach miały wydatki gmin wiejskich (43,6%)*.

Głównym obciążeniem budżetów gminnych są **wydatki bieżące**. W 2012 r. ich kwota (6495,1 mln zł) stanowiła 82,3% wydatków ogółem. W skali roku udział ten zwiększył się o 3,9 p.proc. w wyniku szybszego wzrostu wydatków bieżących niż wydatków ogółem (odpowiednio o 5,3% i 0,2%). *W kraju udział wydatków bieżących kształtował się na niższym poziomie i wyniósł 81,9%*. W strukturze wydatków bieżących wzrósł udział wydatków na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń (z 46,0% w 2011 r. do 46,7% w 2012 r.), wydatków na obsługę długu publicznego (z 1,6% do 2,0%) oraz dotacji (z 6,4% do 6,6%). Obniżył się natomiast udział na zakup materiałów i usług (z 22,1% do 21,4%) oraz świadczeń na rzecz osób fizycznych (z 17,8% do 17,0%).

Wydatki majątkowe gmin województwa wielkopolskiego w 2012 r. wyniosły 1394,3 mln zł i były o 18,2% mniejsze niż przed rokiem (*w kraju mniejsze o 22,3%*). Zdecydowaną większość (96,2%) wydatków majątkowych gminy przeznaczały na inwestycje. W 2012 r. poziom wydatków inwestycyjnych osiągnął 1340,8 mln zł i w skali roku zmniejszył się o 19,4% (*w kraju o 22,7%*). Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem oscylował pomiędzy 0,5% w gminie miejsko-wiejskiej Dąbie a 49,1% w gminie wiejskiej Miasteczko Krajeńskie, przy średniej dla województwa 17,0% i *kraju 17,7%*. Odsetek wydatków na inwestycje przekroczył przeciętną dla województwa w 91 gminach, a średnią krajową w 87 gminach.

Najwięcej środków z budżetów gmin województwa wielkopolskiego przeznaczono na: oświatę i wychowanie (38,5%), pomoc społeczną (15,5%), administrację publiczną (9,7%), transport i łączność (7,6%) oraz gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (7,3%). W 2012 r. wydatki na oświatę i wychowanie wyniosły 3040,4 mln zł i w skali roku wzrosły o 6,5% (*w kraju o 4,9%*). Wydatki w zakresie pomocy społecznej zamknęły się w kwocie 1225,9 mln zł, czyli o 3,3% większej niż przed

rokiem (w kraju o 2,8% większej). Na administrację publiczną wydano 765,5 mln zł, czyli o 5,0% więcej niż w roku poprzednim (w kraju o 4,6% więcej). Wydatki przeznaczone na transport i łączność wyniosły 599,5 mln zł, tj. o 20,9% mniej niż w 2011 r. (w kraju o 23,8% mniej), a na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska – 575,6 mln zł, tj. o 3,4% więcej niż w 2011 r. (w kraju o 8,0% mniej).

Wydatki ogółem na 1 mieszkańca gmin w województwie wielkopolskim w 2012 r. ukształtowały się na poziomie 2976 zł i były o 7 zł mniejsze niż w 2011 r., a o 58 zł mniejsze niż przeciętnie w kraju. Najwyższe wydatki na 1 mieszkańca odnotowano w gminach wiejskich (3182 zł wobec 3293 zł przed rokiem); były one o 455 zł większe niż wydatki w gminach miejskich (2727 zł wobec 2601 zł) i o 280 zł większe niż w gminach miejsko-wiejskich (2902 zł wobec 2885 zł). W grupie gmin miejskich najwyższe wydatki na 1 mieszkańca odnotowano w Sulmierzycach (3627 zł), a najniższe w Wągrowcu (2195 zł). Spośród gmin miejsko-wiejskich najwięcej na 1 mieszkańca wydano w gminie Kleczew (5462 zł), a najmniej w gminie Kostrzyn (2205 zł). Wśród gmin wiejskich najwyższe wydatki na 1 mieszkańca poniosła gmina Suchy Las (6619 zł), zaś najniższe gmina Żelazków (2214 zł).

W 2012 r. w województwie wielkopolskim gminy przeznaczyły na **inwestycje** średnio 504 zł na 1 mieszkańca wobec 629 zł w 2011 r. W kraju przeciętne wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca wyniosły 534 zł wobec 692 zł przed rokiem. W 92 gminach (41,4% jednostek) wydatki na inwestycje były wyższe niż przeciętnie w województwie, a w 83 (37,4%) wyższe niż średnio w kraju. Największe wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca w 2012 r. wykazała gmina Miasteczko Krajeńskie (2624 zł), a najmniejsze gmina Dąbie (13 zł).

W 2012 r. w większości gmin województwa (57,7% wszystkich jednostek) łączna kwota uzyskanych dochodów przeważała nad wydatkami budżetowymi. Jednak łącznie w budżetach gminnych wykazano **deficyt**, który wyniósł 47,2 mln zł. **Deficyt na 1 mieszkańca** ukształtował się na poziomie 17,7 zł wobec 154,2 zł w 2011 r. Wśród 128 gmin, które wypracowały nadwyżkę budżetową, najliczniejszą grupę (80,5%) stanowiły gminy o relacji wyniku do dochodów poniżej 10%. Natomiast wśród 94 gmin, których budżety zamknęły się deficytem, połowa charakteryzowała się relacją wyniku do dochodów poniżej 5%. Największą nadwyżkę budżetową wykazała gmina miejsko-wiejska Trzemeszno (8,9 mln zł), a największy deficyt odnotowano w gminie miejskiej Piła (25,9 mln zł).

Budżety powiatów

Powiaty (bez miast na prawach powiatu) w województwie wielkopolskim w 2012 r. osiągnęły **łączne dochody** w wysokości 2226,7 mln zł. Stanowiły one 9,9% dochodów wszystkich powiatów w kraju i były wyższe o 0,9% (w kraju niższe o 4,4%) w porównaniu z 2011 r.

W 2012 r. w budżetach wielkopolskich powiatów najbardziej znaczący udział (45,6%) miała **subwencja ogólna** z budżetu państwa, która wyniosła 1016,2 mln zł, tj. o 2,9% więcej niż przed rokiem (w kraju o 1,2% więcej). Na część oświatową przeznaczono 837,7 mln zł, tj. 82,4% subwencji ogólnej i 37,6% dochodów ogółem (w kraju odpowiednio 78,2% i 35,5%). W 9 powiatach subwencja ogólna przekroczyła poziom połowy dochodów ogółem, a najwyższy jej udział zaobserwowano w powiatach: wągrowieckim (57,6%), gnieźnieńskim (57,6%), jarocińskim (57,5%) i złotowskim (57,5%).

W 2012 r. powiaty zrealizowały **dochody własne** w kwocie 707,5 mln zł, tj. o 5,6% wyższej (w kraju wyższej o 1,2%) niż w 2011 r. W budżetach powiatów dochody te stanowiły 31,8% dochodów ogółem (w kraju 29,4%). Największy udział dochodów własnych zanotowano w powiatach: poznańskim (55,4%), nowotomyskim (38,8%), kaliskim (38,0%) i śremskim (38,0%). W 21 powiatach wskaźnik ten nie osiągnął średniej dla województwa, a najniższą wartość przyjął w powiecie jarocińskim (20,5%).

W 2012 r. w województwie wielkopolskim w strukturze dochodów własnych powiatów wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych wyniosły 50,9%, a pozostałe dochody (m.in. wpływy

z usług, z opłaty komunikacyjnej oraz wpływy z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych) – 42,5%. Mniejsze znaczenie miały wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych, których udział nie przekroczył 2,1%.

W 2012 r. powiaty województwa wielkopolskiego otrzymały **dotacje** w wysokości 503,0 mln zł, co stanowiło 22,6% dochodów ogółem (w kraju 25,3%). Dochody z tytułu dotacji zmniejszyły się o 8,6% (w kraju o 17,8%) w stosunku do 2011 r. Zmniejszeniu uległy dotacje realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej (o 39,4%), dotacje z budżetu państwa na zadania własne (o 27,3%) oraz dotacje w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich. Wzrost nastąpił przede wszystkim w dotacjach otrzymanych z państwowych funduszy celowych (o 38,9%). Na **dotacje** na zadania **inwestycyjne** przypadła kwota 113,4 mln zł, czyli 22,5% łącznych dotacji (w kraju 23,5%).

W 2012 r. **dochody powiatów na 1 mieszkańca** wyniosły średnio 837 zł wobec 834 zł przed rokiem. W kraju dochody na 1 mieszkańca spadły z 909 zł w 2011 r. do 868 zł w 2012 r. **Dochody własne na 1 mieszkańca** ukształtowały się na poziomie 266 zł, czyli o 13 zł wyższym niż w 2011 r. Największy dochód ogółem przypadł na 1 mieszkańca powiatu pleszewskiego (1207 zł), zaś najmniejszy – powiatu kaliskiego (492 zł). Poziom dochodów niższy od średniej dla województwa odnotowano w 12 powiatach.

W 2012 r. **wydatki ogółem powiatów** (bez miast na prawach powiatu) zamknęły się kwotą 2201,8 mln zł, co w skali roku oznacza spadek o 4,2% (w kraju o 6,6%). W strukturze wydatków powiatów przeważały **wydatki bieżące**, które w 2012 r. wyniosły 1936,8 mln zł, czyli 88,0% wydatków ogółem. Ponad połowę (61,4%) wydatków bieżących przeznaczono na wynagrodzenia i ich pochodne.

W 2012 r. **wydatki majątkowe** powiatów wyniosły 265,0 mln zł i zmniejszyły się w skali roku o 36,3% (w kraju o 37,8%), a ich udział w wydatkach ogółem wyniósł 12,0%. Wydatki majątkowe niemal w całości (w 98,9%) przeznaczone zostały na realizację zadań inwestycyjnych. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem przyjął najwyższe wartości w powiatach: kaliskim (34,3%), leszczyńskim (33,3%) i jarocińskim (25,9%), podczas gdy w powiatach czarnkowsko-trzcianeckim i obornickim nie przekroczył 3%.

W 2012 r. w strukturze działowej wydatków powiatów największy udział miały wydatki na: oświatę i wychowanie (33,6%), pomoc społeczną (14,3%), transport i łączność (11,9%) oraz administrację publiczną (11,9%). W odniesieniu do 2011 r. najbardziej zmniejszyły się wydatki (biorąc pod uwagę ważniejsze działy) na transport i łączność (o 31,7%; w kraju o 35,9%) oraz ochronę zdrowia (o 10,2%; w kraju o 24,2%). Natomiast najbardziej wzrosły wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (o 6,8%; w kraju o 4,0%).

W 2012 r. średnie **wydatki powiatów na 1 mieszkańca** wyniosły 828 zł wobec 868 zł przed rokiem. W kraju powiaty wydały przeciętnie na 1 mieszkańca więcej niż w województwie wielkopolskim (866 zł wobec 928 zł w 2011 r.). Największą kwotę wydatków na 1 mieszkańca odnotowano w powiatach: pleszewskim (1150 zł), międzychodzkiem (1111 zł), ostrzeszowskim (1056 zł) i słupeckim (1038 zł), podczas gdy w powiatach o najniższym poziomie wydatków były one ponad 2-krotnie mniejsze (powiat koniński – 521 zł i powiat kaliski – 574 zł).

W 2012 r. powiaty województwa wielkopolskiego przeznaczyły na **inwestycje** średnio 99 zł na 1 mieszkańca wobec 152 zł w 2011 r. W kraju przeciętne wydatki inwestycyjne wyniosły 107 zł na 1 mieszkańca wobec 172 zł przed rokiem. Największe wydatki na inwestycje w przeliczeniu na 1 mieszkańca poniesiono w powiatach jarocińskim (258 zł) i leszczyńskim (223 zł), natomiast najmniejsze w czarnkowsko-trzcianeckim (15 zł) oraz obornickim (19 zł).

W 2012 r. budżety wszystkich powiatów województwa wielkopolskiego łącznie zamknęły się **nadwyżką**, która wyniosła 24,9 mln zł. W kraju budżety zamknęły się zbiorczo nadwyżką 46,4 mln zł. **Nadwyżka budżetowa na 1 mieszkańca** ukształtowała się na poziomie 9 zł wobec deficytu w wysokości 35 zł przed rokiem. Ponad 3/4 powiatów (21 z 31) osiągnęło nadwyżkę budżetową. W większości (14) z tych powiatów relacja wyniku do osiągniętych przez nie dochodów kształtowała

się poniżej 5%. Wśród 10 powiatów, które wykazały niedobór budżetowy, udział tych, gdzie wynik w relacji do dochodów był mniejszy od 5%, wynosił 70,0%. Największą nadwyżkę budżetową wykazał powiat kolski (6,0 mln zł), a największy deficyt odnotowano w powiecie kaliskim (6,8 mln zł).

Budżety miast na prawach powiatu

W 2012 r. w województwie wielkopolskim **łącznie dochody miast na prawach powiatu** (Kalisz, Konin, Leszno i Poznań) wyniosły 3871,4 mln zł i w porównaniu z 2011 r. były wyższe o 9,9% (*w kraju wyższe o 7,7%*). Stanowiły one 6,3% dochodów wszystkich miast na prawach powiatu w kraju.

W strukturze dochodów miast na prawach powiatu główną rolę (63,1%) odgrywają **dochody własne**, które w 2012 r. osiągnęły kwotę 2441,6 mln zł, tj. o 6,6% większą niż przed rokiem (*w kraju o 4,0% większą*). Udział dochodów własnych w dochodach ogółem dla poszczególnych miast na prawach powiatu wyniósł: 67,9% dla Poznania, 54,7% dla Konina, 50,2% dla Kalisza oraz 48,3% dla Leszna.

Na dochody własne składały się przede wszystkim wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych, które w 2012 r. wyniosły 959,6 mln zł, tj. 39,3% dochodów własnych (*w kraju 38,5%*). Duży udział miały także wpływy z podatku od nieruchomości, które w wysokości 468,5 mln zł stanowiły 19,2% dochodów własnych (*w kraju 18,7%*). W skali roku wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych wzrosły o 2,3% (*w kraju o 2,9%*), a dochody z podatku od nieruchomości – o 5,7% (*w kraju o 7,9%*).

Budżety miast na prawach powiatu zasilane są również **subwencją ogólną** z budżetu państwa, która w 2012 r. zamknęła się kwotą 893,8 mln zł, czyli o 4,6% większą niż w 2011 r. (*w kraju wzrost o 6,4%*). Na zadania oświatowe przeznaczono 844,3 mln zł, czyli 94,5% subwencji ogólnej. Subwencja ogólna stanowiła 33,4% dochodów ogółem budżetu Kalisza, 30,5% – Konina oraz 30,1% – Leszna. Jedynie w Poznaniu udział subwencji ogólnej był mniejszy od średniej dla województwa (23,1%) i wyniósł 19,7%.

W ramach **dotacji** w 2012 r. miasta na prawach powiatu otrzymały 536,1 mln zł, tj. o 42,7% więcej niż przed rokiem (*w kraju wzrost o 25,3%*). Środki uzyskane z tego tytułu stanowiły 13,8% dochodów ogółem (*w kraju 17,2%*). Największy udział dotacji zanotowano w Lesznie (21,6%), natomiast najmniejszy w Poznaniu (12,5%).

W 2012 r. średni **dochód ogółem na 1 mieszkańca miast na prawach powiatu** województwa wielkopolskiego wyniósł 4840 zł i w porównaniu z 2011 r. zwiększył się o 10,3%. *W kraju przeciętny dochód na 1 mieszkańca miast na prawach powiatu był nieco wyższy i ukształtował się na poziomie 4865 zł, tj. o 7,9% wyższym niż przed rokiem.* W skali województwa wielkopolskiego najwyższy dochód – 5057 zł – przypadał na 1 mieszkańca Konina. W Poznaniu dochody na 1 mieszkańca wyniosły 4985 zł, w Lesznie – 4636 zł, a w Kaliszu – 4035 zł. **Dochody własne na 1 mieszkańca miast na prawach powiatu** wzrosły z 2855 zł w 2011 r. do 3052 zł w 2012 r. Największy wzrost tej kategorii dochodów odnotowano w Poznaniu (o 7,9% do 3383 zł).

W 2012 r. **wydatki ogółem miast na prawach powiatu** zamknęły się kwotą 3939,7 mln zł. W skali roku odnotowano ich spadek o 5,8% (*w kraju wzrost o 3,6%*). W strukturze wydatków powiatów przeważały **wydatki bieżące**, które w 2012 r. wyniosły 3203,3 mln zł, czyli 81,3% wydatków ogółem (*w kraju 80,1%*). Istotną część wydatków bieżących (41,5%) stanowiły wynagrodzenia i ich pochodne. Na **wydatki majątkowe** miasta na prawach powiatu przeznaczyły łącznie 736,4 mln zł, czyli o 36,2% mniej niż w 2011 r. (*w kraju spadek o 3,0%*). Środki te wydatkowano niemal w całości (99,0%) na zadania inwestycyjne. Udział nakładów na inwestycje w wydatkach ogółem wyniósł 18,5% wobec 26,7% przed rokiem. Najwyższy odsetek wydatków inwestycyjnych odnotowano w Poznaniu (20,8%), natomiast najniższy w Kaliszu (9,8%).

W 2012 r. z budżetów miast na prawach powiatu najczęściej środków wydatkowano na następujące działy: oświata i wychowanie (30,7%), transport i łączność (26,4%), pomoc społeczna (10,4%) oraz administracja publiczna (5,8%). Wśród ważniejszych działań klasyfikacji budżetowej największy wzrost w stosunku do 2011 r. zaobserwowano w wydatkach na oświatę i wychowanie

(o 4,8%; w kraju o 6,2%) oraz pomoc społeczna (o 2,4%; w kraju o 3,9%), natomiast największy spadek odnotowano w wydatkach na kulturę fizyczną (o 59,5%; w kraju o 17,5%) oraz kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (o 4,7%; w kraju wzrost o 0,9%).

W 2012 r. miasta na prawach powiatu w województwie wielkopolskim **wydały** przeciętnie 4925 zł na **1 mieszkańca**, czyli o 284 zł mniej niż w 2011 r. W kraju wydatki miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca wyniosły średnio 5062 zł, tj. o 185 zł więcej niż przed rokiem. Najwyższy wskaźnik zaobserwowano w Poznaniu (5167 zł), a najniższy w Kaliszu (3712 zł). Z budżetów miast na prawach powiatu na **inwestycje** w 2012 r. przeznaczono średnio 912 zł na 1 mieszkańca wobec 1389 zł przed rokiem (w kraju 961 zł wobec 980 zł). Największe wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca odnotowano w Poznaniu (1076 zł), zaś najmniejsze w Kaliszu (363 zł).

W 2012 r. miasta na prawach powiatu zamknęły rok budżetowy łącznym **deficytem** w wysokości 68,2 mln zł, z czego w budżecie Poznania niedobór środków finansowych wyniósł 100,5 mln zł. **Deficyt na 1 mieszkańca** ukształtował się na poziomie 85 zł wobec 822 zł przed rokiem (w kraju odpowiednio 197 zł wobec 369 zł). Największy deficyt na 1 mieszkańca odnotowano w Poznaniu (182 zł), natomiast w Kaliszu wystąpiła nadwyżka (322 zł). Relacja wyniku finansowego do dochodów budżetów miast na prawach powiatu wyniosła 1,8% i przyjmowała wartości graniczne od 0,1% w Lesznie do 8,0% w Kaliszu.

Budżet samorządu województwa

Dochody ogółem samorządu województwa wielkopolskiego w 2012 r. wyniosły 1099,7 mln zł i były niższe o 11,9% w porównaniu z 2011 r. W kraju dochody ogółem samorządów województw zwiększyły się w ciągu roku o 1,1%. Dochody budżetu województwa wielkopolskiego stanowiły 7,2% dochodów wszystkich województw w kraju.

Blisko połowę (48,7%) dochodów województwa w 2012 r. stanowiły **dochody własne** (w kraju 43,0%), które zrealizowano w kwocie 535,4 mln zł, tj. o 18,4% mniejszej niż w 2011 r. (w kraju spadek o 1,9%). Największy udział w strukturze dochodów własnych miały wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych (66,5%), które w 2012 r. wyniosły 356,2 mln zł i okazały się o 14,2% mniejsze niż w 2011 r. (w kraju o 1,2%). Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych w kwocie 88,5 mln zł (o 4,6% większej niż przed rokiem) stanowiły 16,5% dochodów własnych.

Znaczna część (43,6%) dochodów województwa pochodziła z **dotacji**, które w 2012 r. wyniosły 479,4 mln zł i były o 6,1% niższe niż w 2011 r. (w kraju wyższe o 4,8%). Dotacje przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich stanowiły 56,9% kwoty dotacji ogółem (w kraju 61,4%).

Budżet województwa wielkopolskiego uzupełnia **subwencja ogólna**. Dochody z tego tytułu w 2012 r. ukształtowały się na poziomie 84,8 mln zł (o 3,5% wyższym niż w 2011 r.), a ich udział w dochodach ogółem województwa wyniósł 7,7% (w kraju 16,4%). Największą kwotę subwencji ogólnej przeznaczono na część oświatową (54,9 mln zł, tj. 64,7% subwencji), podczas gdy w kraju największy udział (40,1%) miała część wyrównawcza.

W 2012 r. **dochody ogółem samorządu województwa na 1 mieszkańca** wyniosły 318 zł i w porównaniu z 2011 r. obniżyły się o 12,1%. W kraju przeciętny dochód na 1 mieszkańca ukształtował się na poziomie 395 zł, tj. o 1,1% wyższym niż przed rokiem. **Dochody własne samorządu województwa na 1 mieszkańca** w 2012 r. wyniosły średnio 155 zł wobec 190 zł w 2011 r. (w kraju odpowiednio 170 zł wobec 173 zł).

W 2012 r. **wydatki samorządu województwa** wielkopolskiego osiągnęły poziom 1136,1 mln zł i w porównaniu z 2011 r. obniżyły się o 16,0%. W kraju wydatki ogółem budżetów województw zmniejszyły się w skali roku o 3,5%. Wydatki województwa wielkopolskiego stanowiły 7,2% wydatków wszystkich województw w kraju.

Na **wydatki bieżące** przeznaczono 64,0% wydatków ogółem samorządu województwa wielkopolskiego, które w 2012 r. zamknęły się w kwocie 726,7 mln zł, tj. o 0,5% wyższej niż przed

rokiem (w kraju o 0,8%). Największą część wydatków bieżących stanowiły dotacje (49,7%). **Wydatki majątkowe** w 2012 r. wyniosły 409,4 mln zł i w ciągu roku zmniejszyły się o 35,0% (w kraju spadek o 10,0%). Środki te w większości (98,2%) wydatkowano na inwestycje. Udział nakładów inwestycyjnych w wydatkach ogółem wyniósł 35,4% (w kraju 35,9%).

W 2012 r. w strukturze działowej wydatków samorządu województwa wielkopolskiego przeważały wydatki na transport i łączność (41,9%). Istotny udział miały również wydatki przeznaczone na: rolnictwo i łowiectwo (15,1%), administrację publiczną (9,8%), kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (9,4%) oraz pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (6,9%).

W 2012 r. z budżetu samorządu województwa wielkopolskiego na 1 mieszkańca wydano 328 zł, czyli o 64 zł (o 16,2%) mniej niż w 2011 r. *W kraju wydatki na 1 mieszkańca osiągnęły poziom 409 zł, tj. o 15 zł (o 3,6%) mniej niż przed rokiem.* W ramach **wydatków inwestycyjnych na 1 mieszkańca** województwa wielkopolskiego w 2012 r. przypadało średnio 116 zł wobec 179 zł w 2011 r. (w kraju odpowiednio 147 zł wobec 167 zł).

W 2012 r. budżet samorządu województwa wielkopolskiego zamknął się **deficytem** w wysokości 36,4 mln zł, co stanowiło 3,3% dochodów. **Deficyt na 1 mieszkańca** wyniósł 11 zł wobec 30 zł przed rokiem (w kraju odpowiednio 14 zł wobec 33 zł).

Podsumowanie

Porównując wyniki wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego w województwie wielkopolskim w 2012 r. z danymi dla roku poprzedniego, zaobserwowano:

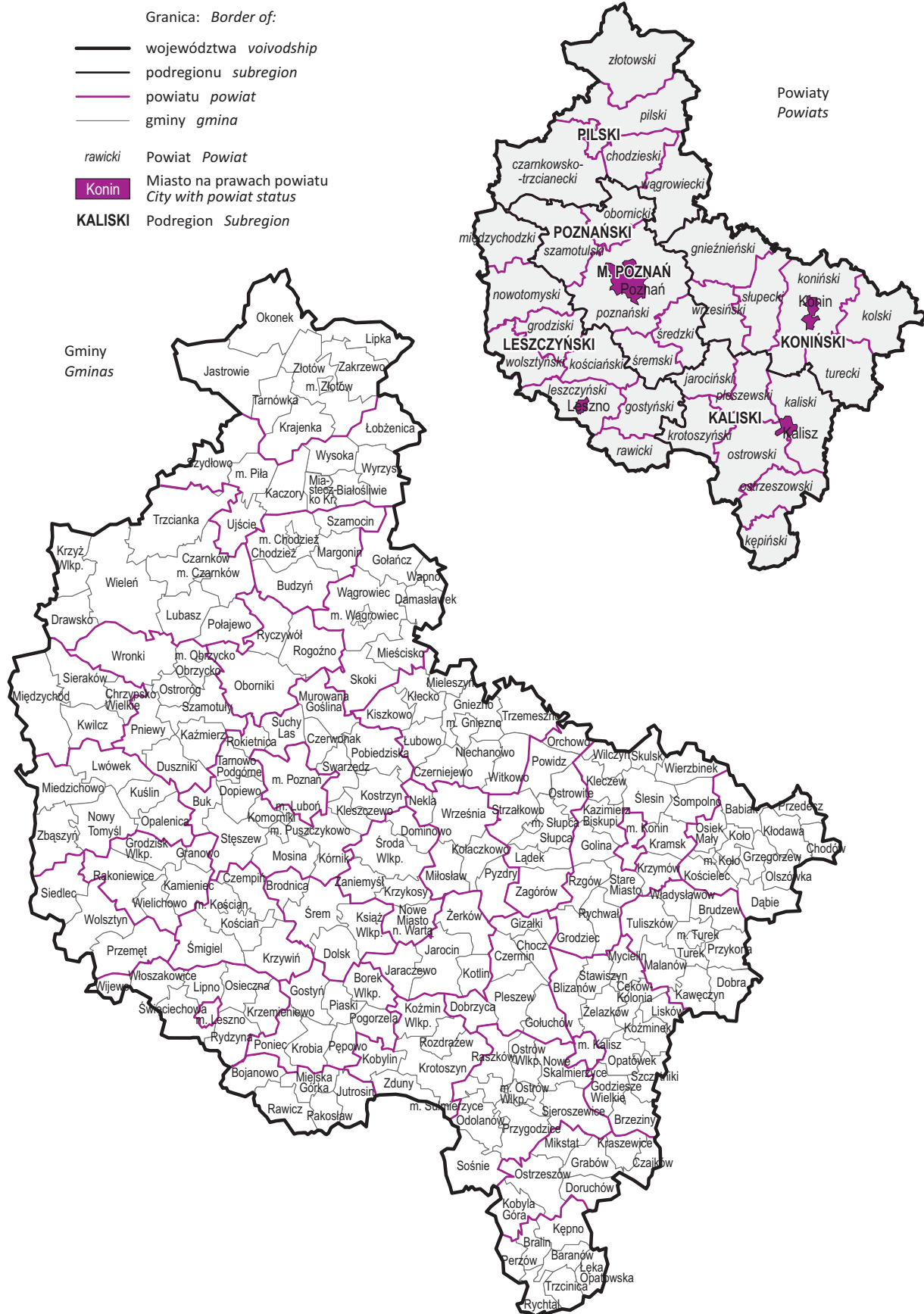
- wzrost łącznych dochodów jednostek samorządu terytorialnego (*większy niż w kraju*),
- spadek zagregowanych wydatków jednostek samorządu terytorialnego (*większy niż w kraju*),
- wzrost (*podobnie jak w kraju*) dochodów budżetów gmin, przy czym największy udział w dochodach gmin ogółem miały dochody gmin miejsko-wiejskich (*w kraju przeważały dochody gmin wiejskich*),
- przewagę dochodów własnych w strukturze dochodów gmin,
- wzrost wydatków gmin (*w kraju spadek*) oraz dominujący udział wydatków bieżących w wydatkach gmin ogółem,
- spadek (*podobnie jak w kraju*) poziomu deficytu w budżetach gmin,
- wzrost dochodów powiatów (*wobec spadku w kraju*),
- spadek (*podobnie jak w kraju*) wydatków powiatów,
- nadwyżkę w budżetach powiatów wobec deficytu w roku poprzednim (*podobnie jak w kraju*),
- znaczący udział subwencji ogólnej z budżetu państwa w strukturze dochodów powiatów,
- wzrost dochodów budżetów miast na prawach powiatów, przy jednoczesnym spadku wydatków (*w kraju wzrost tak dochodów, jak i wydatków miast na prawach powiatu*),
- spadek (*podobnie jak w kraju*) poziomu deficytu w budżetach miast na prawach powiatów,
- przewagę dochodów własnych w strukturze dochodów miast na prawach powiatów,
- spadek dochodów i wydatków oraz deficytu w budżecie samorządu województwa (*w kraju wzrost dochodów, przy jednoczesnym spadku wydatków oraz deficytu*).

Ryc. 1. PODZIAŁ TERYTORIALNY WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Stan w dniu 31 XII 2012 r.

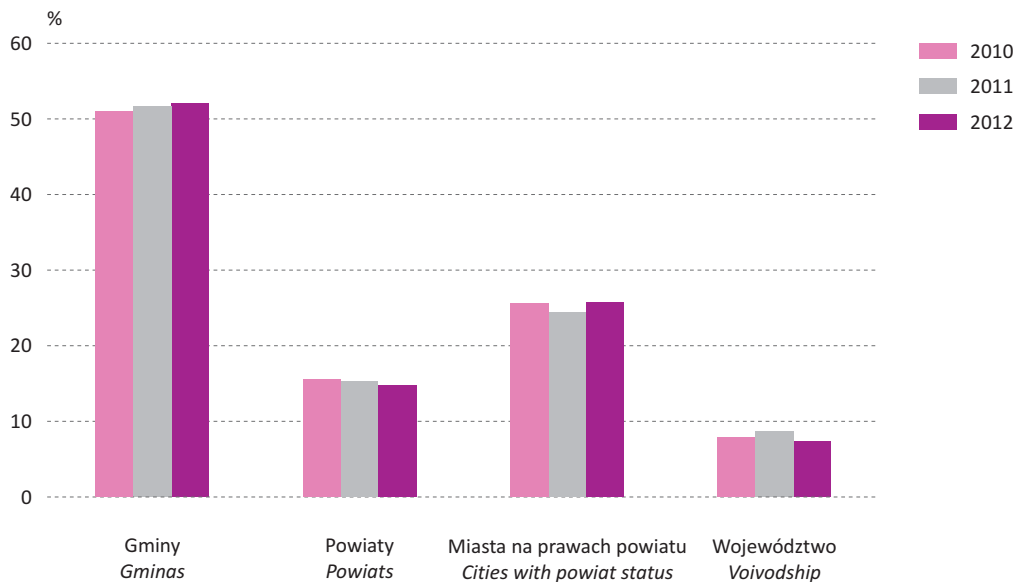
TERRITORIAL DIVISION OF WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP

As of 31 XII 2012

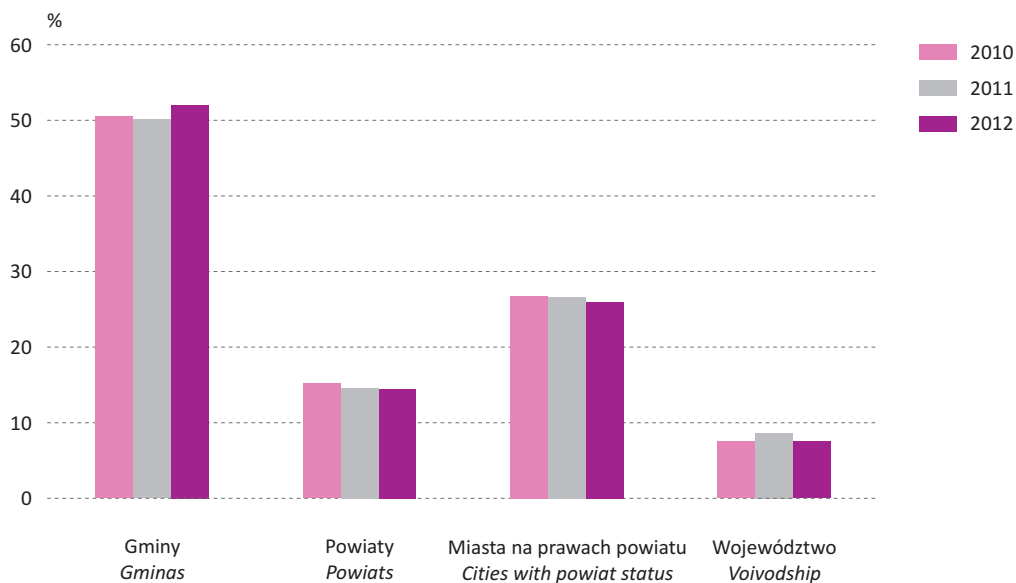

Ryc. 2. STRUKTURA DOCHODÓW W BUDŻECIE SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM WEDŁUG GRUP JEDNOSTEK W LATACH 2010–2012
STRUCTURE OF REVENUE IN THE LOCAL SELF-GOVERNMENT BUDGET IN WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP BY GROUP OF ENTITIES IN 2010–2012

Ryc. 3. STRUKTURA WYDATKÓW W BUDŻECIE SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM WEDŁUG GRUP JEDNOSTEK W LATACH 2010–2012
STRUCTURE OF EXPENDITURE IN THE LOCAL SELF-GOVERNMENT BUDGET IN WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP BY GROUP OF ENTITIES IN 2010–2012

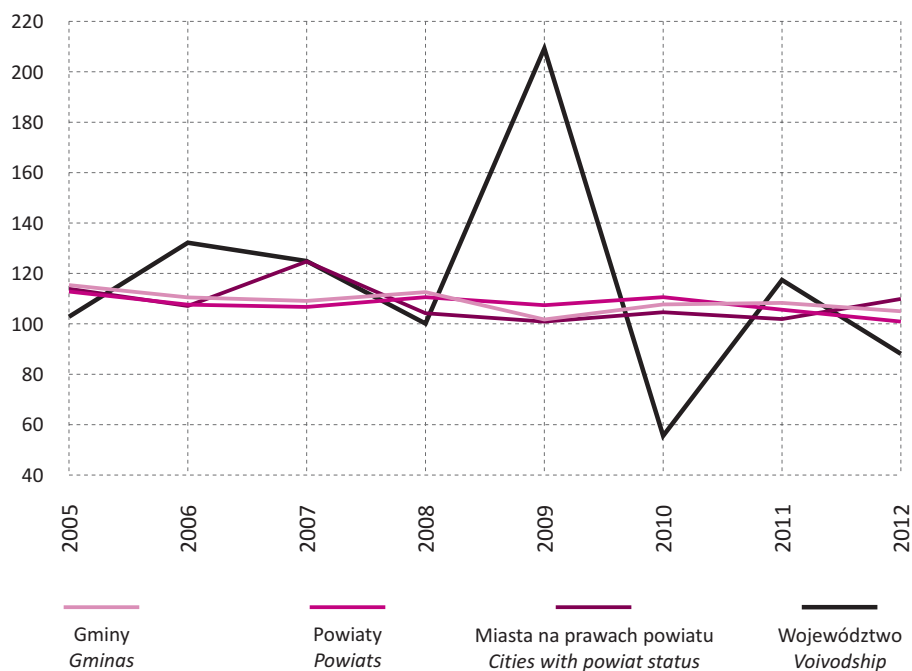

Ryc. 4. DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W LATACH 2005–2012

(rok poprzedni = 100)

REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS IN 2005–2012

(previous year = 100)

Ryc. 5. WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W LATACH 2005–2012

(rok poprzedni = 100)

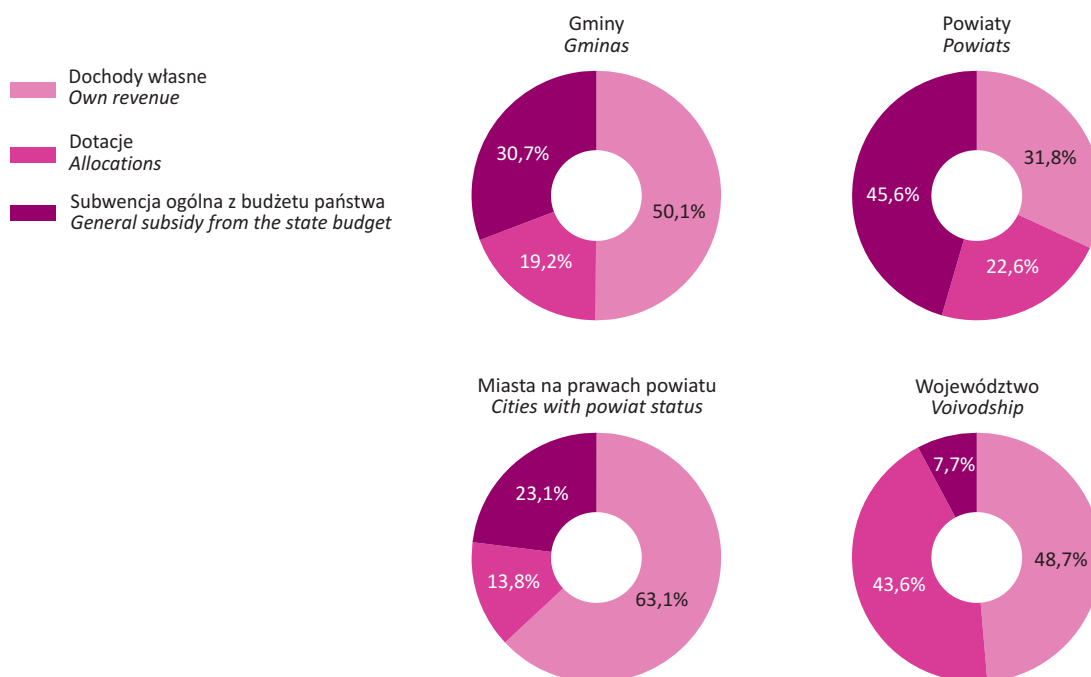
EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS IN 2005–2012

(previous year = 100)

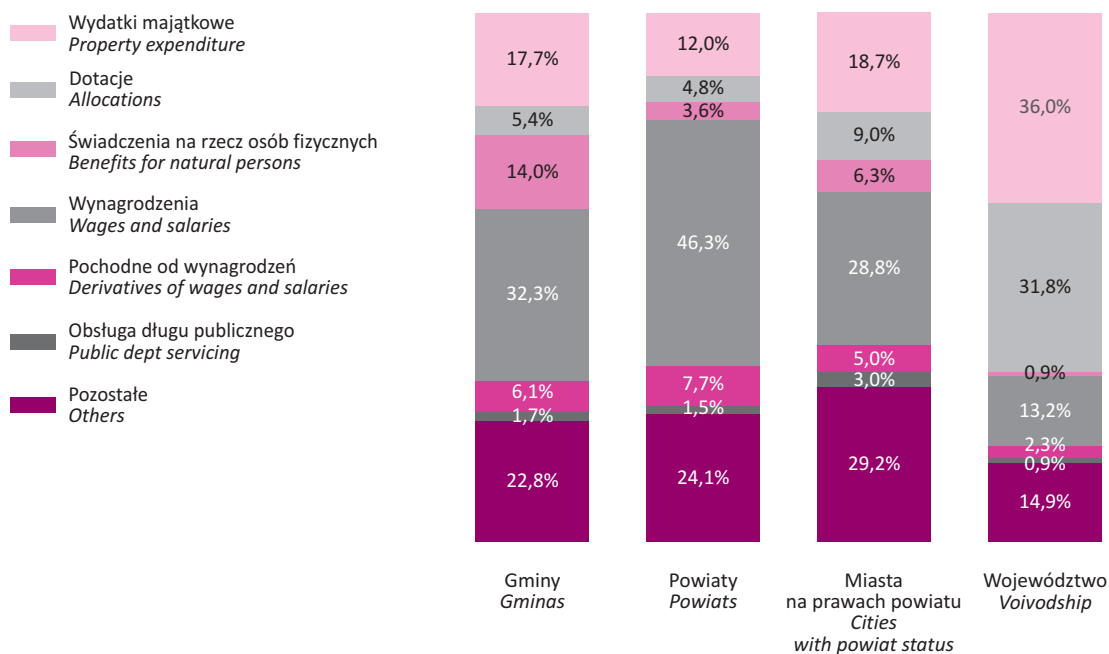
Ryc. 6. STRUKTURA DOCHODÓW BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW W 2012 R.

STRUCTURE OF REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPES IN 2012

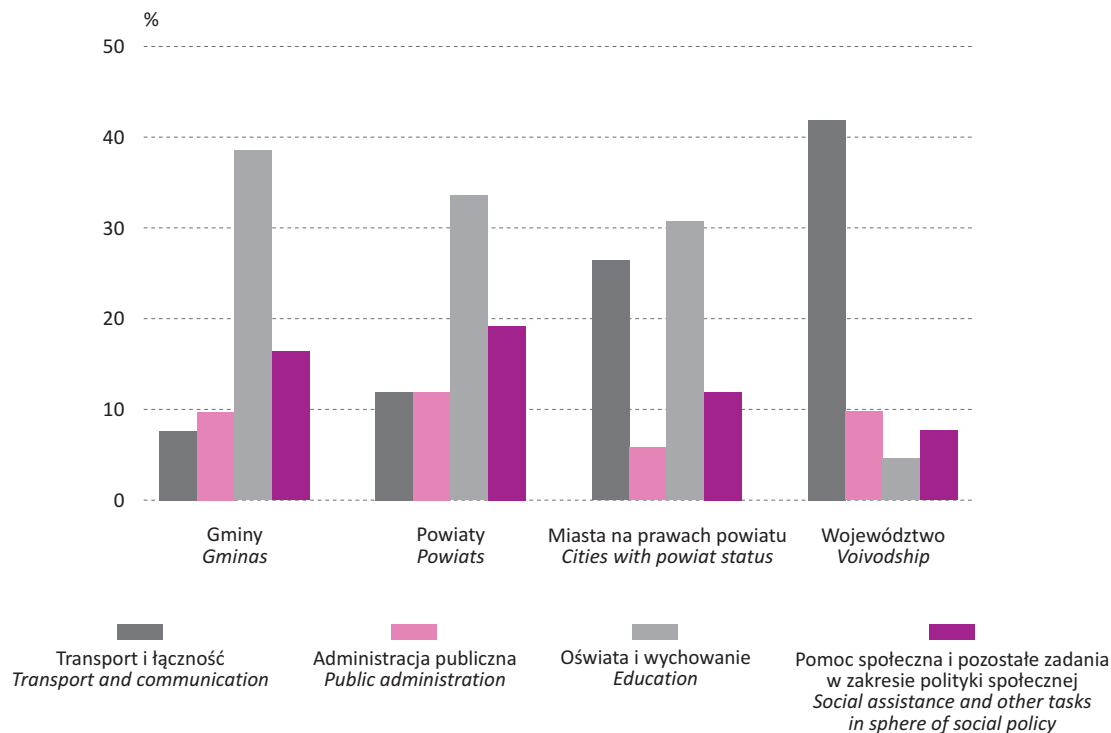
Ryc. 7. STRUKTURA WYDATKÓW BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW W 2012 R.

STRUCTURE OF EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPES IN 2012

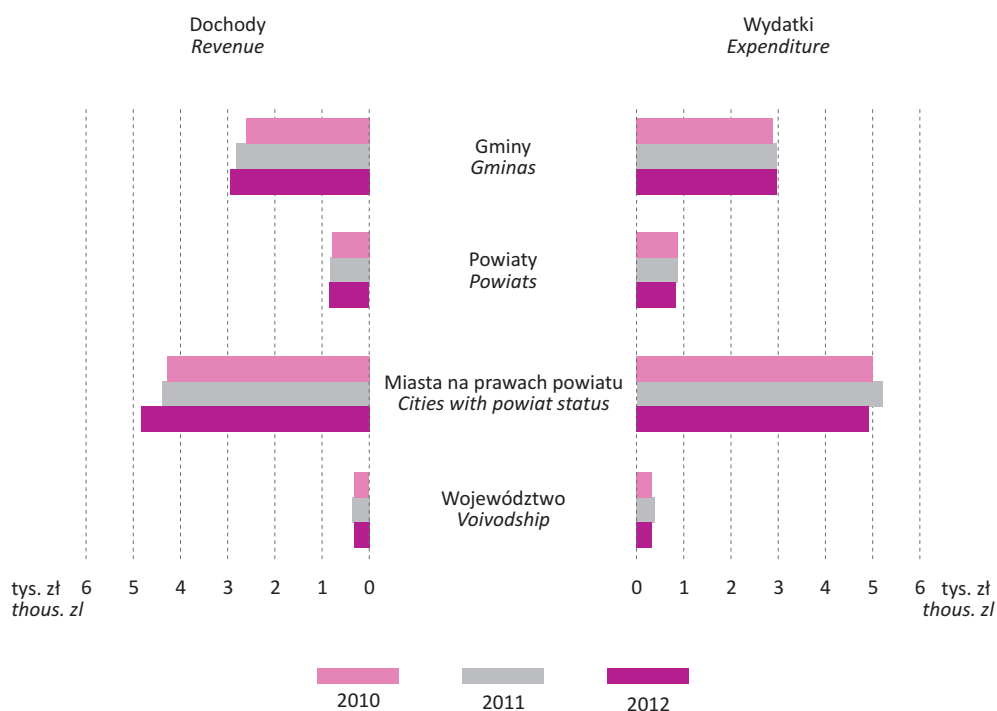
Ryc. 8. WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW W % WYDATKÓW OGÓŁEM W 2012 R.

EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY SELECTED DIVISION IN % OF TOTAL EXPENDITURE IN 2012

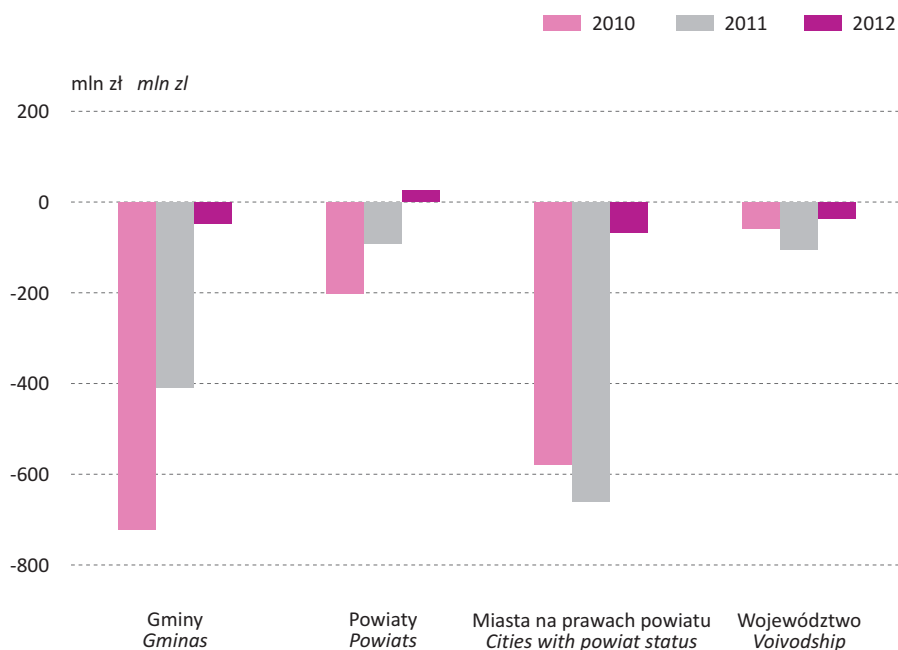

Ryc. 9. DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA 1 MIESZKAŃCA W LATACH 2010–2012

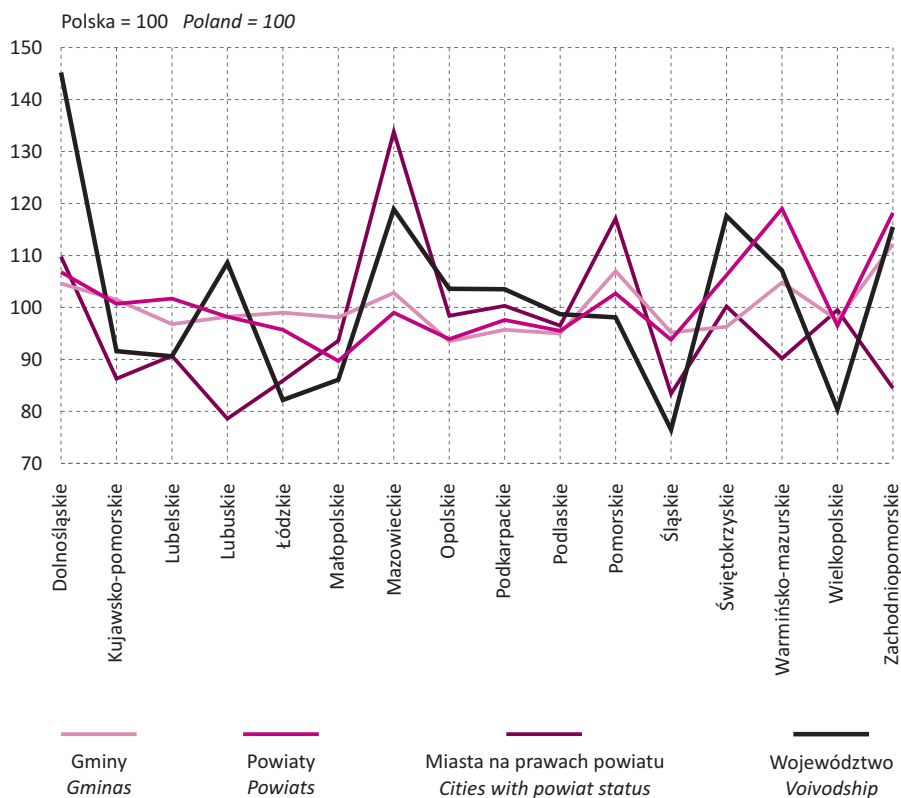
REVENUE AND EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS PER CAPITA IN 2010–2012

Ryc. 10. WYNIK FINANSOWY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W LATACH 2010–2012
FINANCIAL RESULT OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS IN 2010–2012

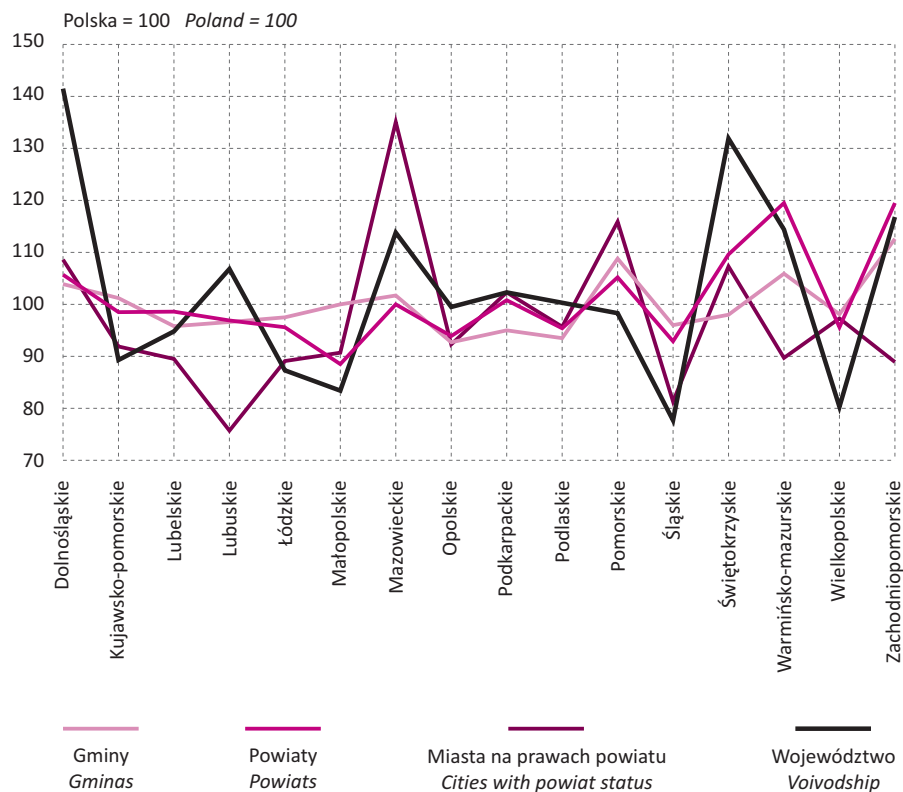

Ryc. 11. DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA 1 MIESZKAŃCA WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2012 R.
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS PER CAPITA BY VOIVODSHIPS IN 2012

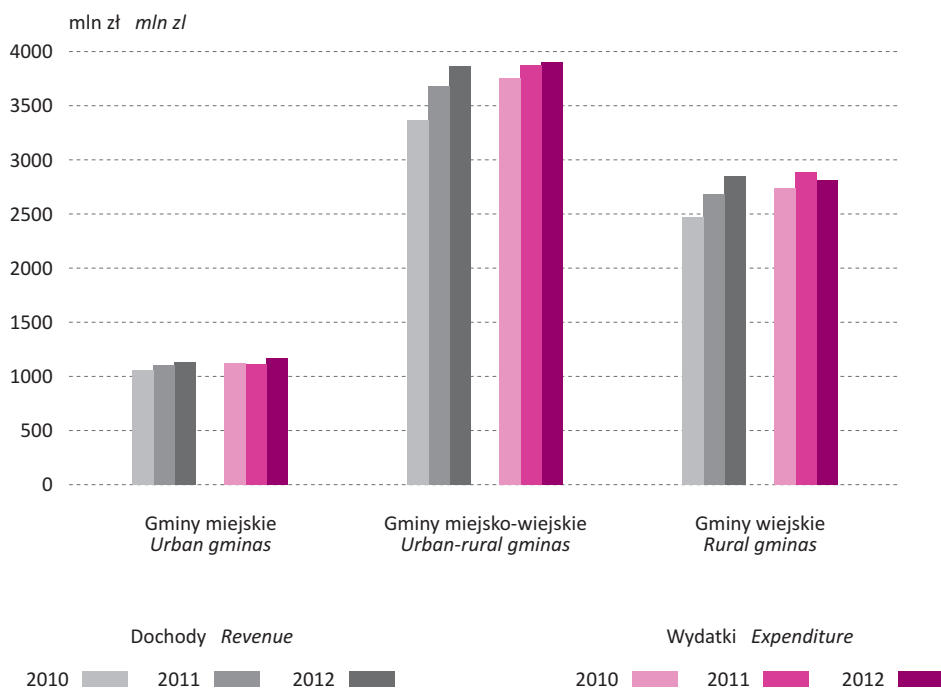
Ryc. 12. WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA 1 MIESZKAŃCA WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2012 R.

EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS PER CAPITA BY VOIVODSHIPS IN 2012

Ryc. 13. DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW GMIN WEDŁUG TYPU GMINY

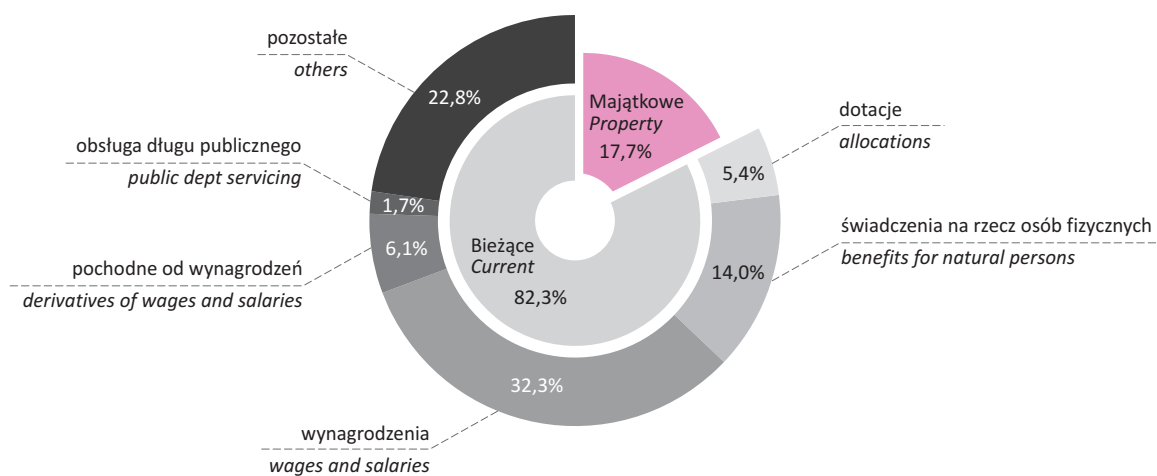
REVENUE AND EXPENDITURE OF GMINAS BUDGETS BY TYPE OF GMINA

Ryc. 14. DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW GMIN NA 1 MIESZKAŃCA WEDŁUG TYPU GMINY
REVENUE AND EXPENDITURE OF GMINAS BUDGETS PER CAPITA BY TYPE OF GMINA

Ryc. 15. STRUKTURA WYDATKÓW BUDŻETÓW GMIN WEDŁUG RODZAJÓW W 2012 R.
STRUCTURE OF EXPENDITURE OF GMINAS BUDGETS BY TYPES IN 2012

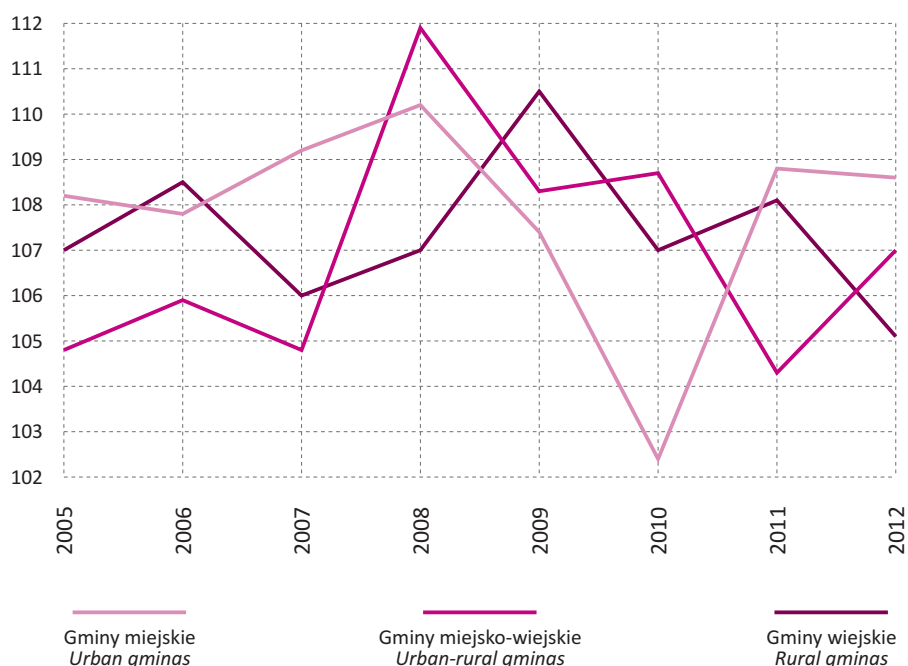

Ryc. 16. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN NA OŚWIATĘ I WYCHOWANIE W LATACH 2005–2012

(rok poprzedni = 100)

EXPENDITURE OF GMINAS BUDGETS ON EDUCATION IN 2005–2012

(previous year = 100)

Ryc. 17. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN NA POMOC SPOŁECZNĄ I POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ W LATACH 2005–2012

(rok poprzedni = 100)

EXPENDITURE OF GMINAS BUDGETS ON SOCIAL ASSISTANCE AND OTHER TASKS IN SPHERE OF SOCIAL POLICY IN 2005–2012

(previous year = 100)

Ryc. 18. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN NA TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ W LATACH 2005–2012

(rok poprzedni = 100)

EXPENDITURE OF GMINAS BUDGETS ON TRANSPORT AND COMMUNICATION IN 2005–2012

(previous year = 100)

Ryc. 19. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN NA GOSPODARKĘ KOMUNALNĄ I OCHRONĘ ŚRODOWISKA W LATACH 2005–2012

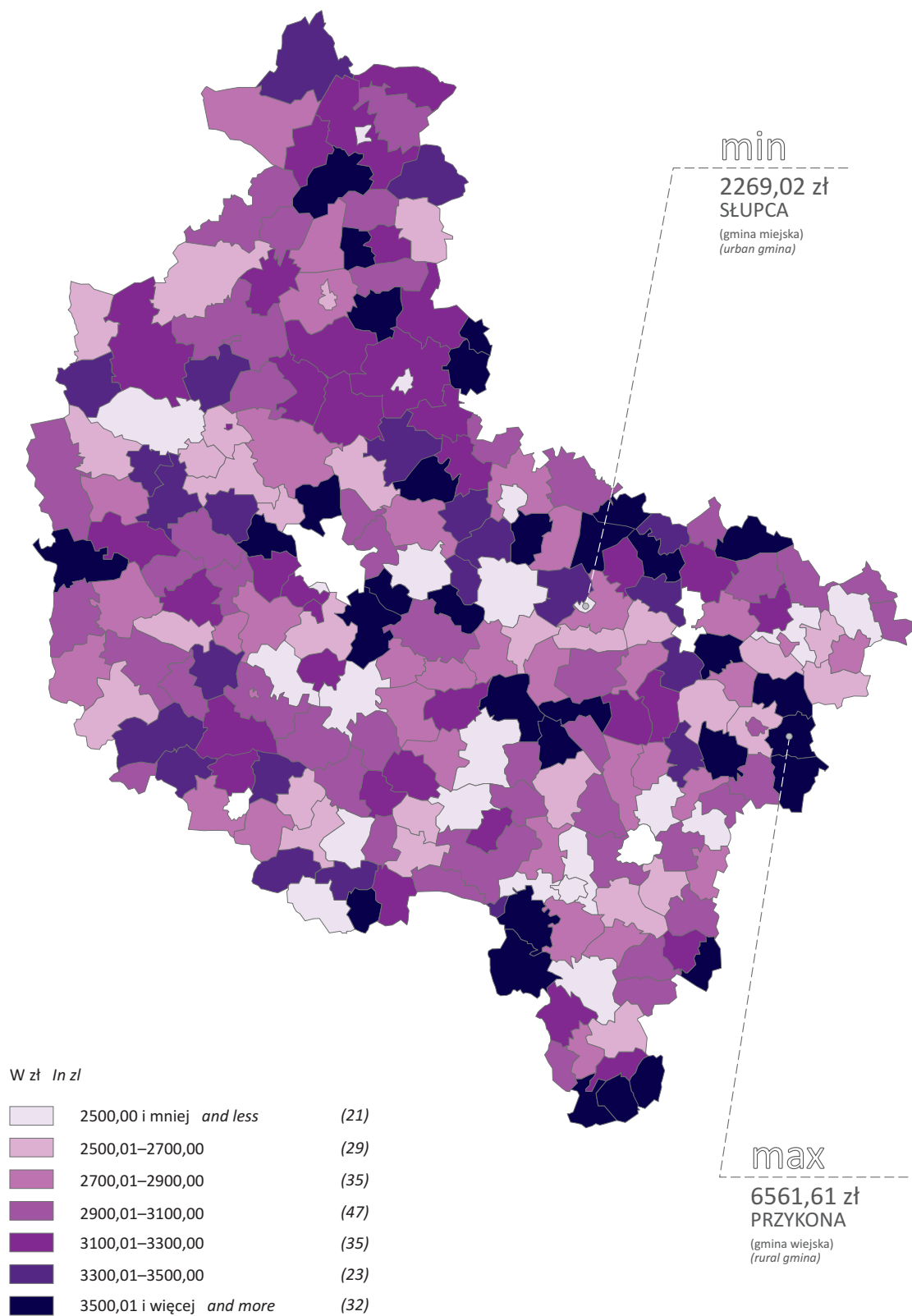
(rok poprzedni = 100)

EXPENDITURE OF GMINAS BUDGETS ON MUNICIPAL ECONOMY AND ENVIRONMENTAL PROTECTION IN 2005–2012

(previous year = 100)

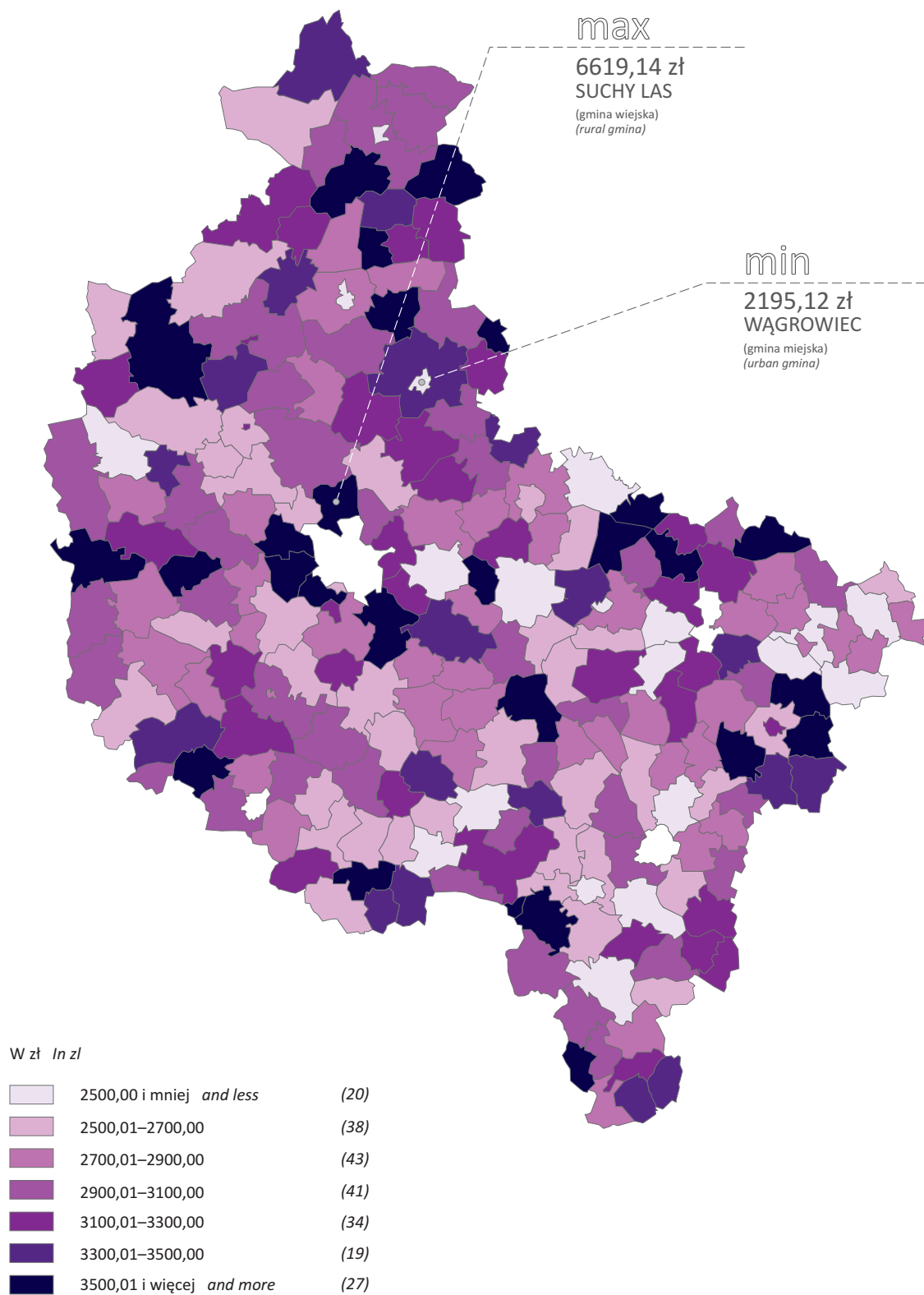

Ryc. 20. DOCHODY BUDŻETÓW GMIN NA 1 MIESZKAŃCA W 2012 R.
REVENUE OF GMINAS BUDGETS PER CAPITA IN 2012

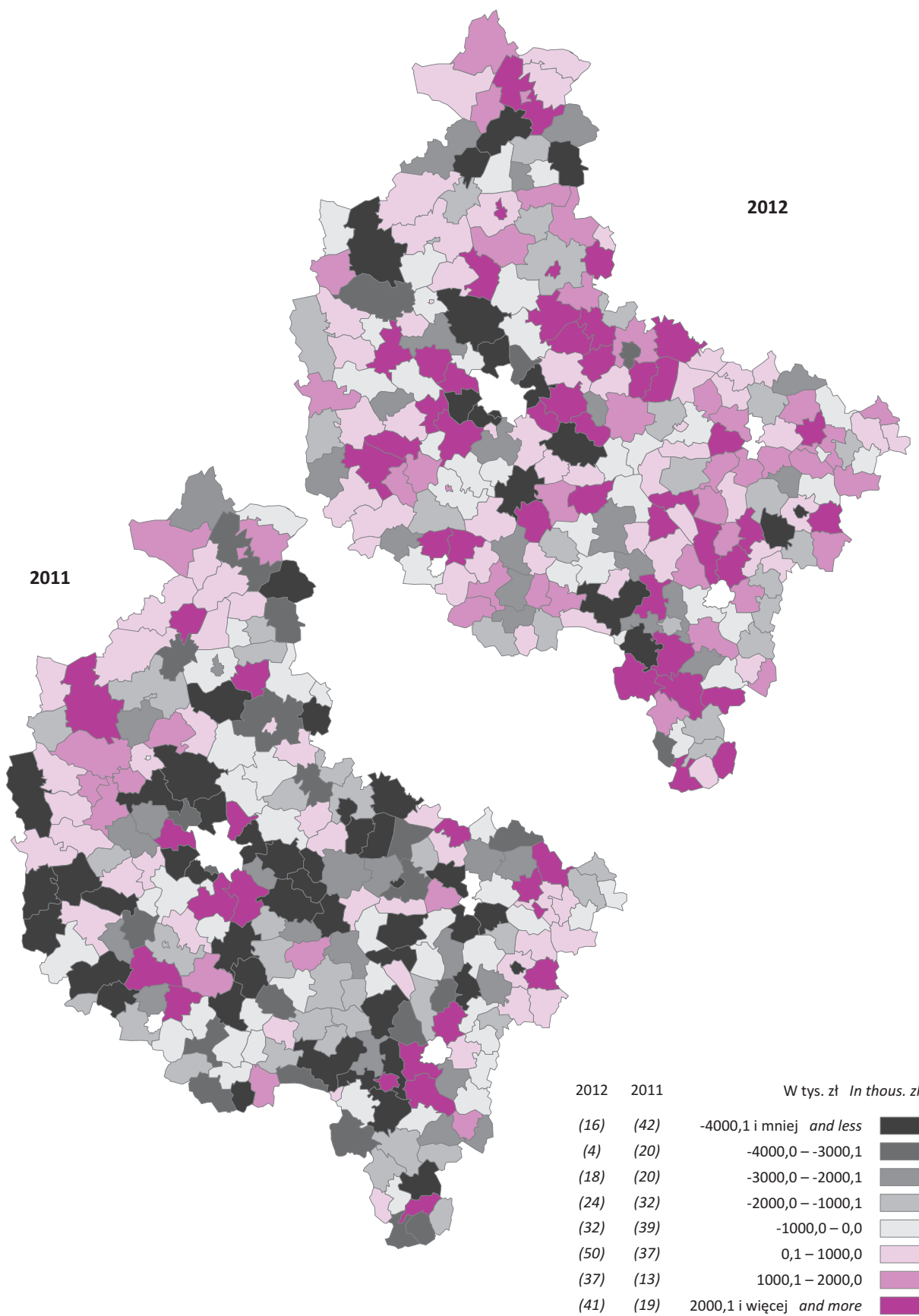
W nawiasach podano liczbę gmin.
 Number of gminas is given in parentheses.

Ryc. 21. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN NA 1 MIESZKAŃCA W 2012 R.
EXPENDITURE OF GMINAS BUDGETS PER CAPITA IN 2012

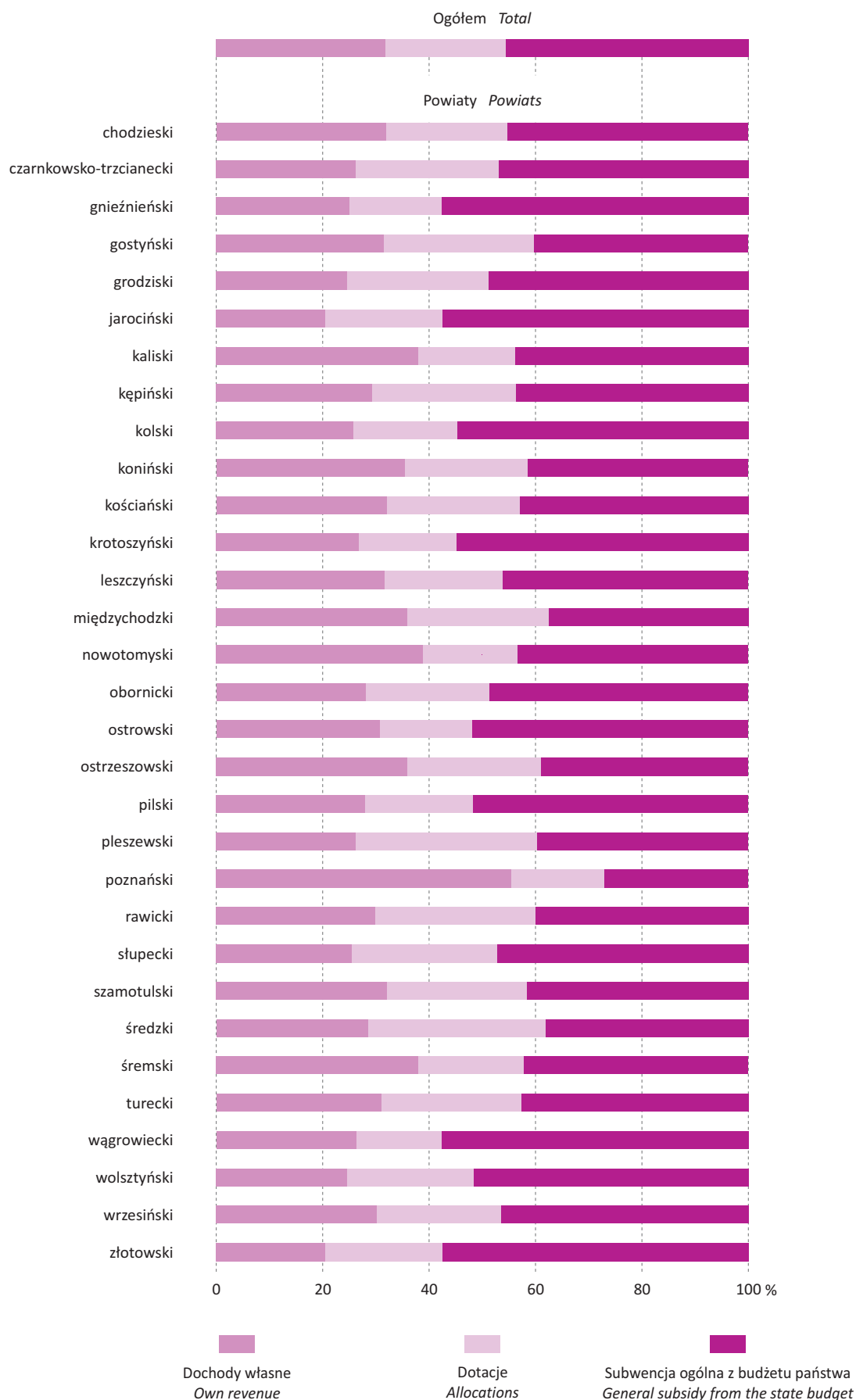
W nawiasach podano liczbę gmin.
 Number of gminas is given in parentheses.

Ryc. 22. WYNIK FINANSOWY BUDŻETÓW GMIN W LATACH 2011 I 2012
FINANCIAL RESULT OF GMINAS BUDGETS IN 2011 AND 2012

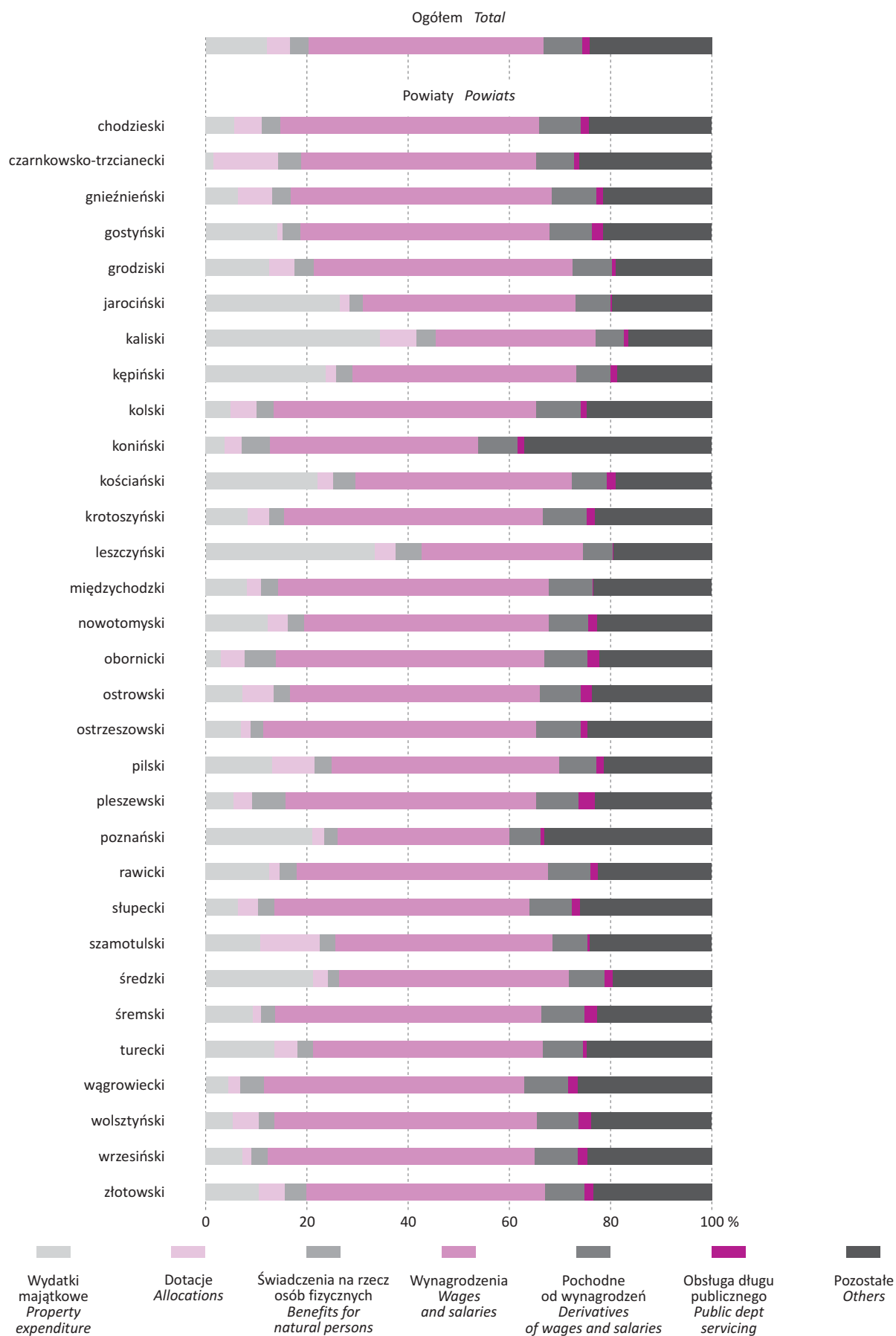

W nawiasach podano liczbę gmin.
 Number of gminas is given in parentheses.

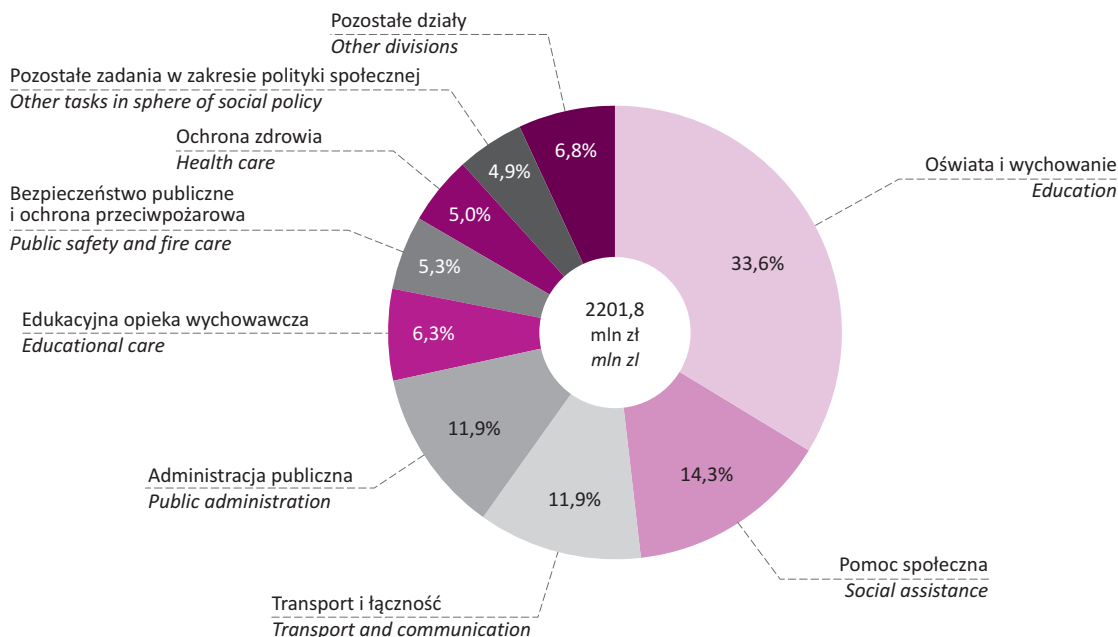
Ryc. 23. STRUKTURA DOCHODÓW BUDŻETÓW POWIATÓW WEDŁUG RODZAJÓW W 2012 R.
STRUCTURE OF REVENUE OF POWIATS BUDGETS BY TYPES IN 2012

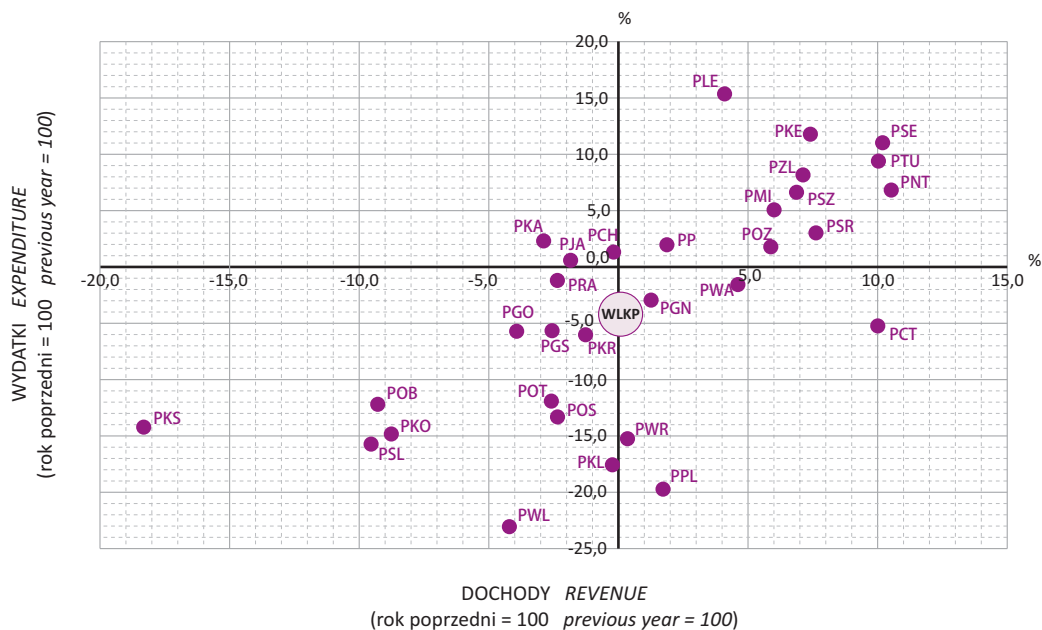
Ryc. 24. STRUKTURA WYDATKÓW BUDŻETÓW POWIATÓW WEDŁUG RODZAJÓW W 2012 R.
STRUCTURE OF EXPENDITURE OF POWIATS BUDGETS BY TYPES IN 2012

Ryc. 25. STRUKTURA WYDATKÓW BUDŻETÓW POWIATÓW WEDŁUG DZIAŁÓW W 2012 R.
STRUCTURE OF EXPENDITURE OF POWIATS BUDGETS BY DIVISIONS IN 2012

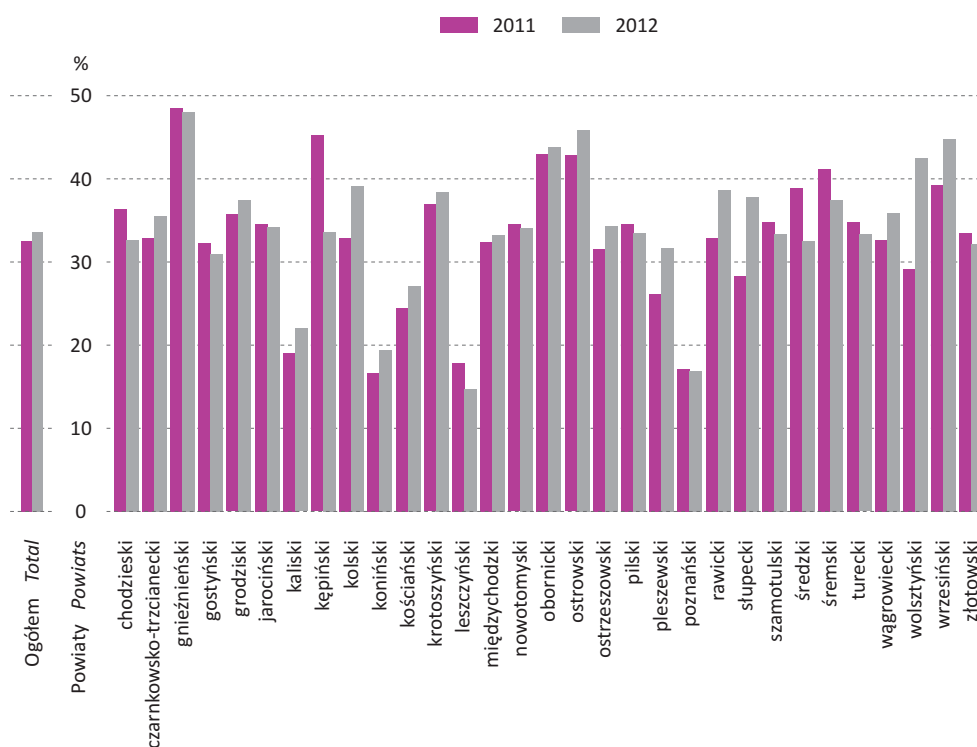
Ryc. 26. ZMIANY W DOCHODACH I WYDATKACH BUDŻETÓW POWIATÓW W 2012 R.
CHANGES IN REVENUE AND EXPENDITURE OF POWIATS BUDGETS IN 2012

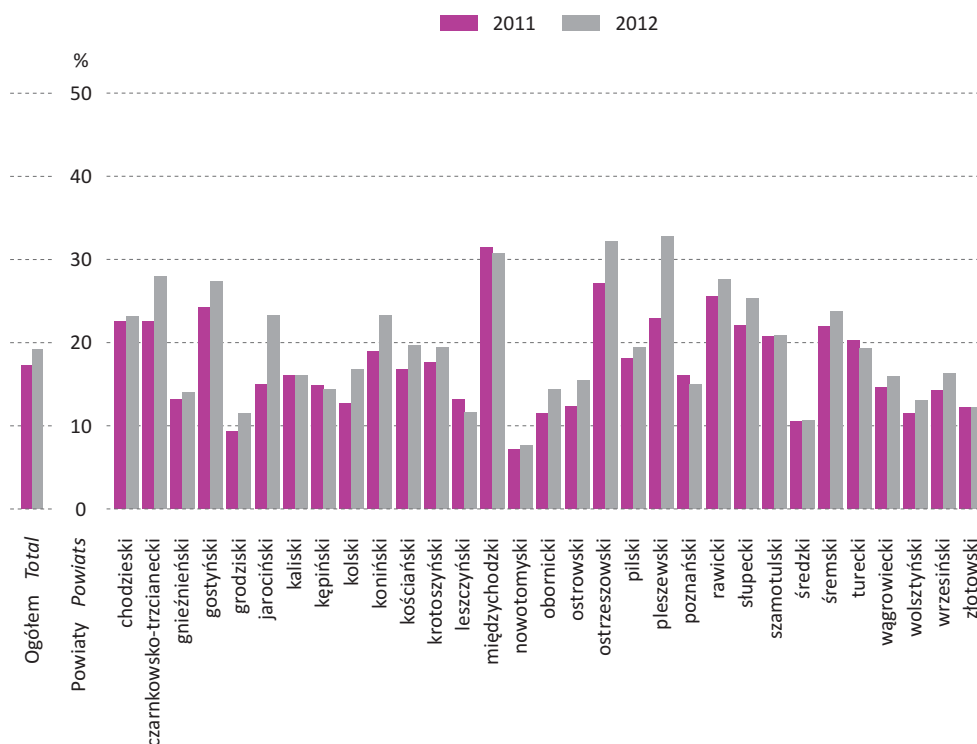
WPKP Województwo wielkopolskie
 Wielkopolskie Voivodship

● Powiaty (Counties)	PCH chodzieski	PKL kolski	POS ostrowski	PSE średzki
● Powiaty (Counties)	PCT czarnkowsko-trzcianecki	PKO koniński	POT ostrzeszowski	PSR śremski
	PGN gnieźnieński	PKS kościański	PP piłski	PTU turecki
	PGS gostyński	PKR krotoszyński	PPL pleszewski	PWA wągrowiecki
	PGO grodziski	PLE leszczyński	POZ poznański	PWL wolsztyński
	PJA jarociński	PMI międzychodzki	PRA rawicki	PWR wrzesiński
	PKA kaliski	PNT nowotomyski	PSL słupecki	PZL złotowski
	PKE kępiński	POB obornicki	PSZ szamotulski	

Ryc. 27. WYDATKI BUDŻETÓW POWIATÓW NA OŚWIATĘ I WYCHOWANIE W % WYDATKÓW OGÓŁEM
 EXPENDITURE OF POWIATS BUDGETS ON EDUCATION IN % OF TOTAL EXPENDITURE

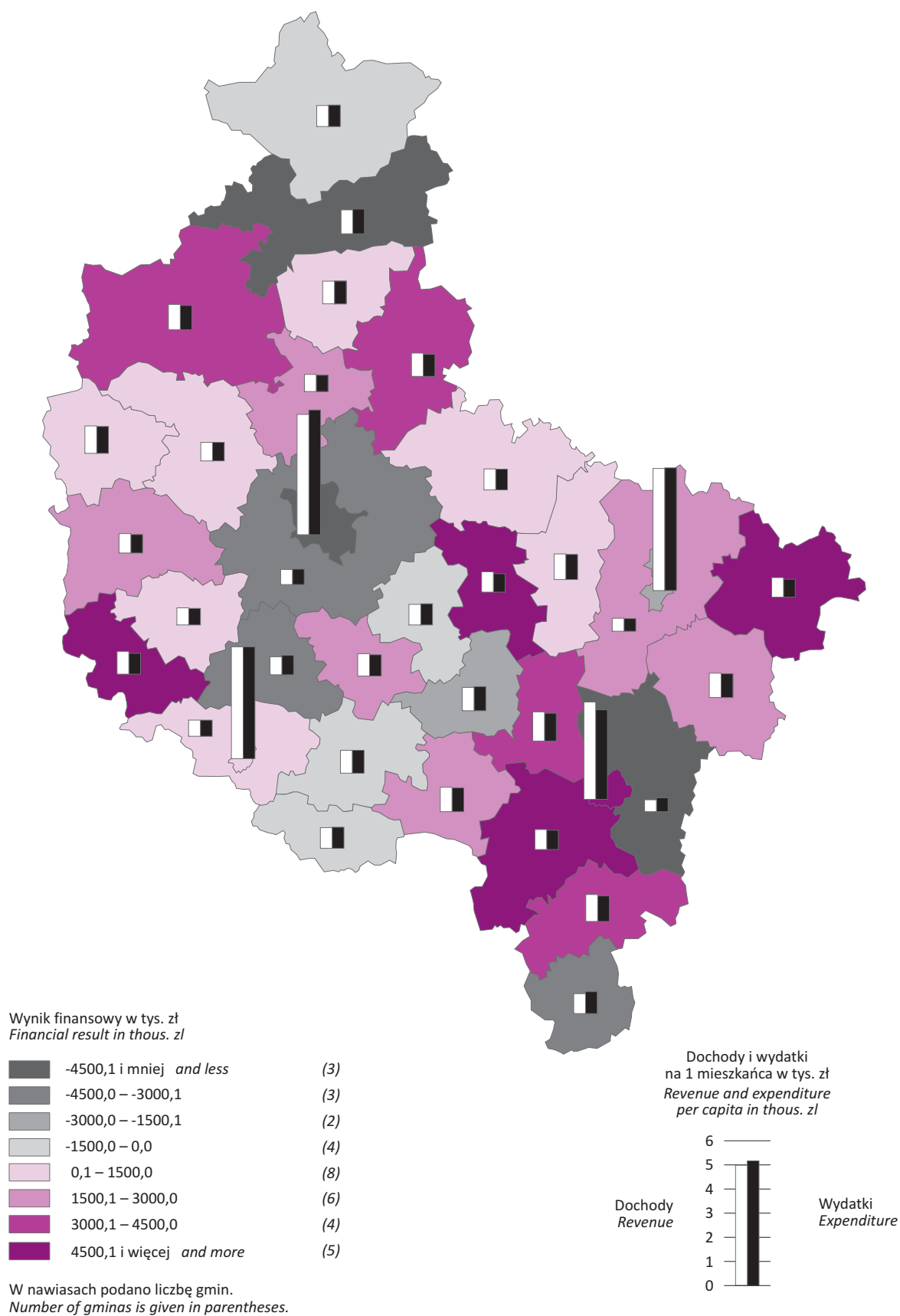

Ryc. 28. WYDATKI BUDŻETÓW POWIATÓW NA POMOC SPOŁECZNĄ I POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ W % WYDATKÓW OGÓŁEM
 EXPENDITURE OF POWIATS BUDGETS ON SOCIAL ASSISTANCE AND OTHER TASKS IN SPHERE OF SOCIAL POLICY IN % OF TOTAL EXPENDITURE

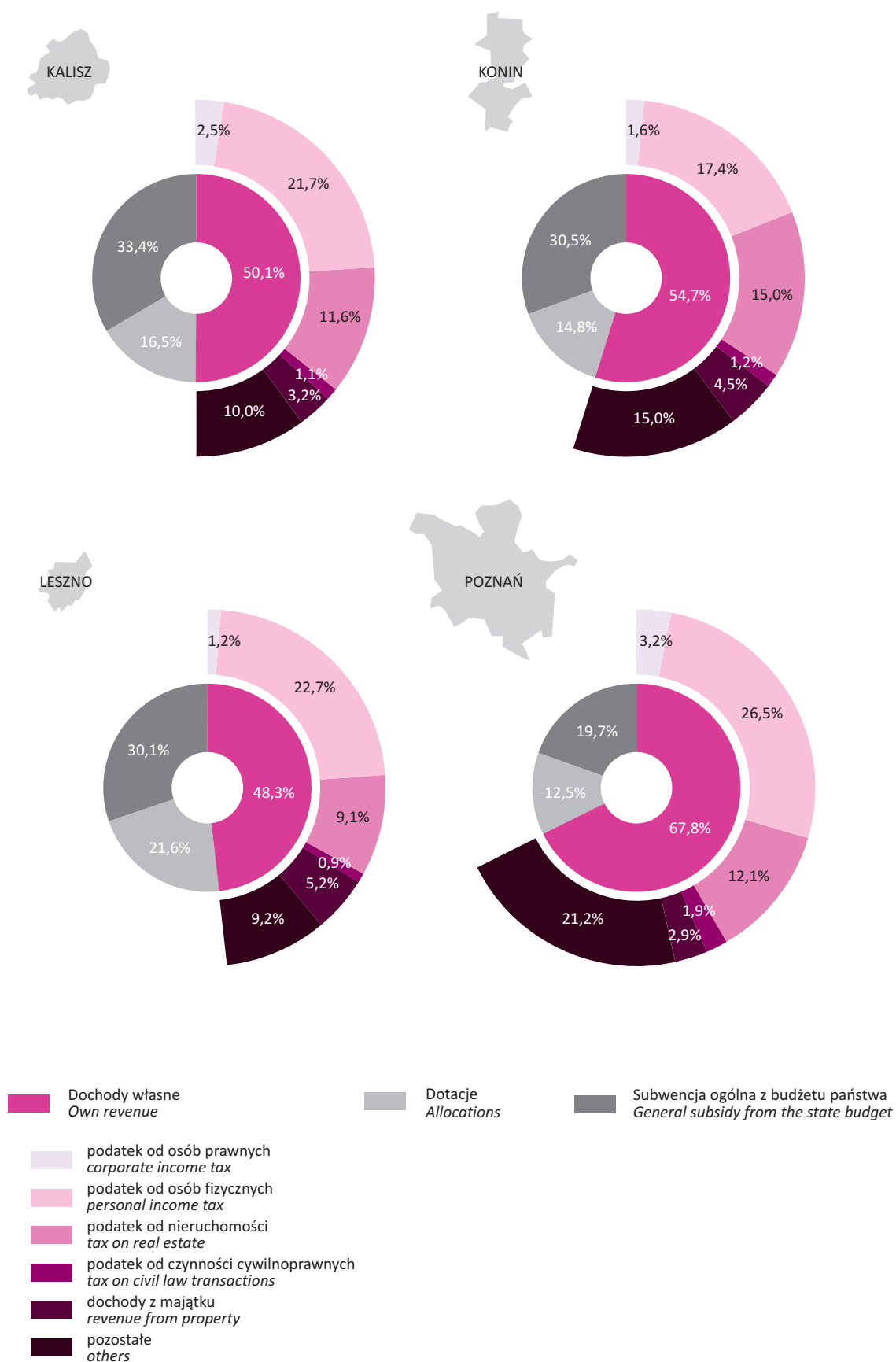

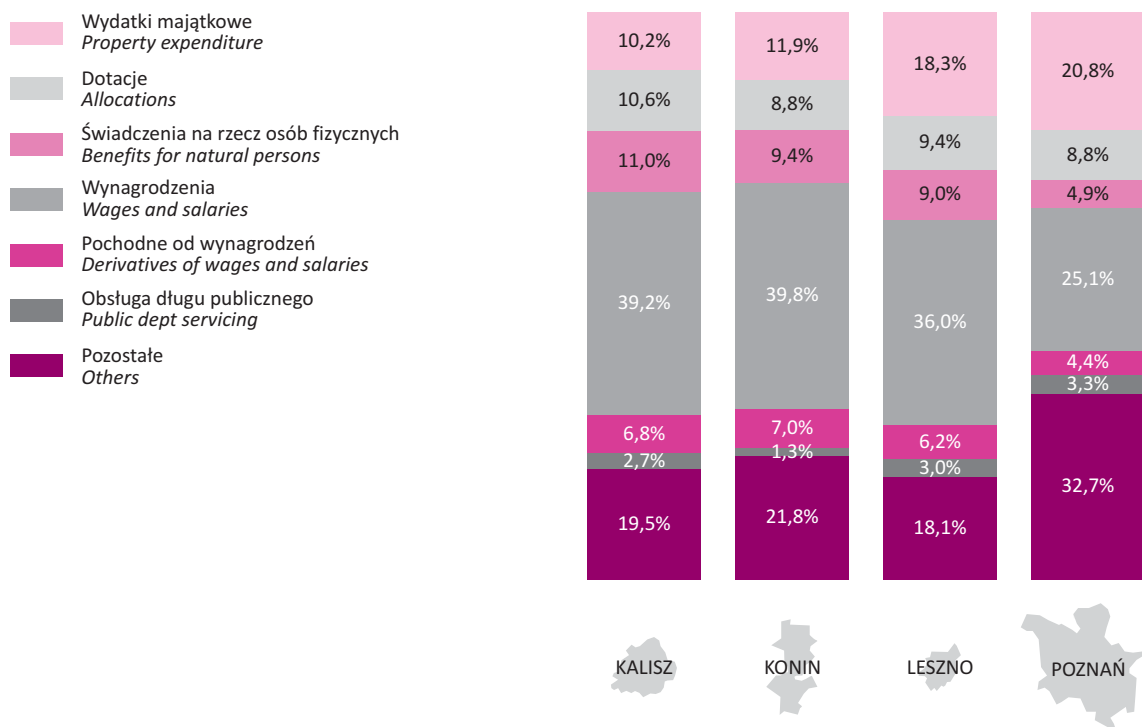
Ryc. 29. DOCHODY, WYDATKI I WYNIK FINANSOWY BUDŻETÓW POWIATÓW ORAZ MIAST NA PRAWACH POWIATU W 2012 R.
REVENUE, EXPENDITURE AND FINANCIAL RESULT OF POWIATS BUDGETS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BUDGETS IN 2012

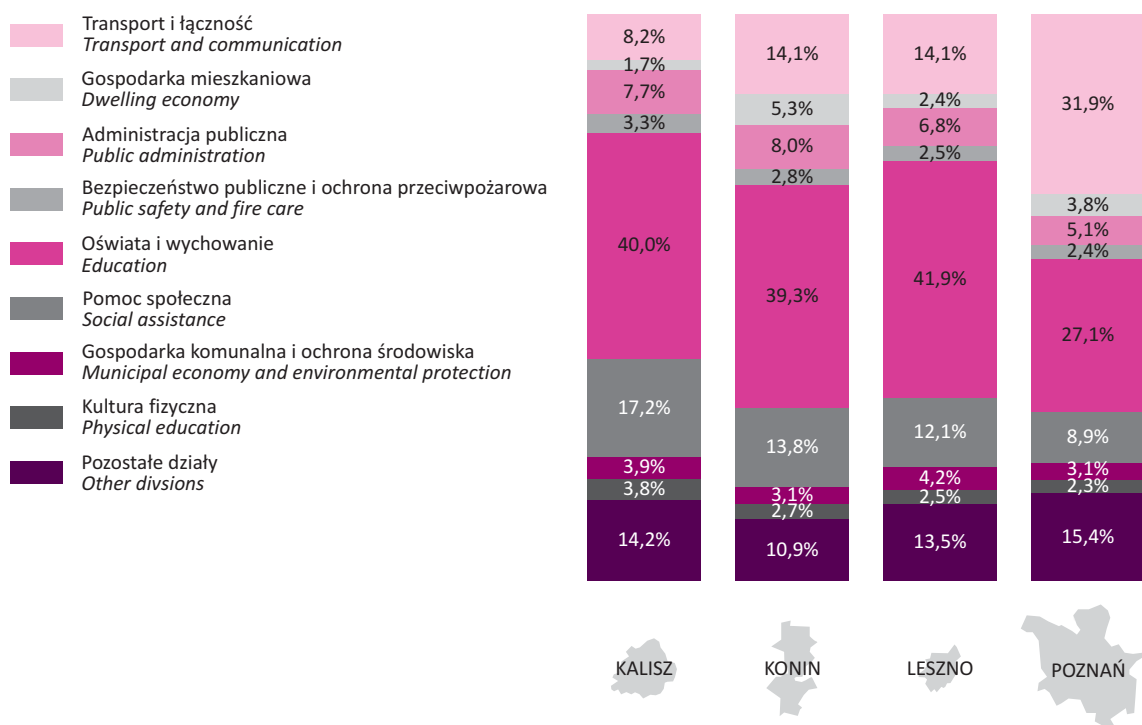
Ryc. 30. STRUKTURA DOCHODÓW BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG RODZAJÓW W 2012 R.
STRUCTURE OF REVENUE OF CITIES WITH POWIAT STATUS BUDGETS BY TYPES IN 2012

Ryc. 31. STRUKTURA WYDATKÓW BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG RODZAJÓW W 2012 R.
STRUCTURE OF EXPENDITURE OF CITIES WITH POWIAT STATUS BUDGETS BY TYPES IN 2012

Ryc. 32. STRUKTURA WYDATKÓW BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG DZIAŁÓW W 2012 R.
STRUCTURE OF EXPENDITURE OF CITIES WITH POWIAT STATUS BUDGETS BY DIVISIONS IN 2012

URZĄD STATYSTYCZNY W POZNANIU

60-959 Poznań, ul. Jana H. Dąbrowskiego 79

tel. 61 27 98 200   fax 61 27 98 100

e-mail: sekretariat@stat.gov.pl   <http://www.stat.gov.pl/poznan>

INFORMATORIA STATYSTYCZNE

Poznań

60-624 Poznań, ul. Wojska Polskiego 27/29

☎ 61 27 98 320, 61 27 98 325

Kalisz

62-800 Kalisz, pl. Jana Kilińskiego 13

☎ 62 502 71 14, 62 502 71 64

Konin

62-510 Konin, ul. Poznańska 84

☎ 63 249 94 12, 63 249 94 13

Kościan

64-000 Kościan, al. Tadeusza Kościuszki 22

☎ 65 511 53 01, 65 511 53 06

Piła

64-920 Piła, al. Niepodległości 37

☎ 67 352 72 22

Udostępnianie telefonicznie i na miejscu:

- danych statystycznych,
- komunikatów US i GUS.

Przyjmowanie zamówień na:

- niepublikowane dane statystyczne ze zbiorów danych US,
- wykonanie opracowań w oparciu o informacje publikowane przez GUS.

Informacje o korzystaniu z danych adresowych rejestru REGON:

- konsultacje,
- wyjaśnienia,
- doradztwo w sprawach algorytmów wyboru.

Sprzedaż publikacji US i GUS:

- na miejscu,
- wysyłkowa.

PUBLIKACJE DOSTĘPNE W SPRZEDAŻY

Rocznik Statystyczny Województwa Wielkopolskiego 2012

*Województwo Wielkopolskie 2012.
Podregiony – Powiaty – Gminy*

Rocznik Statystyczny Poznania 2011

Warunki życia ludności w województwie wielkopolskim w 2011 r.

Rynek pracy w województwie wielkopolskim w 2011 r.

Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie wielkopolskim, 2012 r.

Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie wielkopolskim w 2012 r.

Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie wielkopolskim w 2012 r.

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego w 2012 r.

Rolnictwo w województwie wielkopolskim w 2012 r.

**URZĄD STATYSTYCZNY
W INTERNECIE**

www.stat.gov.pl/poznan